

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลสวนแตง

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี
กรมส่งเสริมการเกษตร
พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕
(ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๓)

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล จัดทำขึ้นเพื่อให้รับทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตร ที่เกิดจากความต้องการของชุมชน โดยมีการจัดทำให้ครอบคลุมตามประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ทุกด้าน เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตร ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕ บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืนต่อไป

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอขอบคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หน่วยงานราชการต่างๆ และผู้นำท้องถิ่นทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และผู้สนใจต่อไป

นายไพฑูรย์ ต่อมาม

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสวนแตง

เมษายน ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ค
สารบัญภาพ (ต่อ)	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญตาราง (ต่อ)	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	๘
๑.๔ เส้นทางคมนาคม	๑๒
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๓
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๔
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๒๕
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๒๘
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๒๘
๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๕๗
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๕๙
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)	๕๙
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๕๙
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๙
ภาคผนวก	๖๑
โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร	๖๒
โครงการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง	๖๕
โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	๖๘
โครงการการผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาต่อซังข้าว	๗๐

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑
ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒
ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงลักษณะทิศทาง ความลาดชันตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓
ภาพที่ ๔ แสดงข้อมูลชุดดินของตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔
ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงข้อมูลกลุ่มชุดดินของตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๘
ภาพที่ ๖ แสดงอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ต่ำสุด-สูงสุด ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒	๑๑
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๒
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ชลประทานตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๓
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๕
ภาพที่ ๑๐ ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์	๒๗
ภาพที่ ๑๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ รายหมู่บ้าน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๘
ภาพที่ ๑๒ แสดงเปอร์เซ็นต์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๙
ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ รายหมู่บ้าน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๙
ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะเปอร์เซ็นต์การประกอบอาชีพ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๐
ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน รายหมู่บ้าน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๐
ภาพที่ ๑๖ แสดงเปอร์เซ็นต์ลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๑
ภาพที่ ๑๗ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ รายหมู่บ้าน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๒
ภาพที่ ๑๘ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เครือข่าย ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๖
ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๘
ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน (ชุดดิน) ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๘
ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๙
ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๙
ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๐

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ ๒๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลสวนแตง	๔๐
ภาพที่ ๒๕ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลสวนแตง	๔๑
ภาพที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลสวนแตง	๔๑
ภาพที่ ๒๗ แสดงการซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจริงของตำบลสวนแตง	๔๒
ภาพที่ ๒๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๓
ภาพที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๔
ภาพที่ ๓๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๕
ภาพที่ ๓๑ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	๔๖
ภาพที่ ๓๒ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกไม้ผล (มะม่วง) ตำบลสวนแตงอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๗
ภาพที่ ๓๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๗
ภาพที่ ๓๔ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๘
ภาพที่ ๓๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผลในตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๙
ภาพที่ ๓๖ แสดงวิธีการตลาดไม้ผล ของตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๐
ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกพืชผัก ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๑
ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกพืชผัก ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๒
ภาพที่ ๓๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพืชผัก ในตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๓
ภาพที่ ๔๐ แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๔

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงข้อมูลความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช	๓
ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔
ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิสูงสุด – ต่ำสุด รายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๐
ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๑
ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลจำนวนประชากรของตำบลสวนแตง	๒๒
ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลจำนวนประชากรแยกชายหญิงและช่วงอายุของตำบลสวนแตง	๒๒
ตารางที่ ๗ แสดงระดับการศึกษา และศาสนาสถานของตำบลสวนแตง	๒๓
ตารางที่ ๘ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๕
ตารางที่ ๙ แสดงชนิดพืชและพื้นที่ของตำบลสวนแตง	๒๖
ตารางที่ ๑๐ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๘
ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๙
ตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๐
ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๑
ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๒
ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๓
ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๔
ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๔
ตารางที่ ๑๘ ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๕
ตารางที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการทำงานแนวทางแปลงใหญ่ ชนิดพืช (ข้าว) ตำบลสวนแตง	๓๗
ตารางที่ ๒๐ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๘
ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๓
ตารางที่ ๒๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๒ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๒๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๖
ตารางที่ ๒๔ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๘
ตารางที่ ๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วงต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๙
ตารางที่ ๒๖ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๑
ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกพืชผัก ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๒
ตารางที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตพืชผักต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๓
ตารางที่ ๒๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๕
ตารางที่ ๓๐ ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๖
ตารางที่ ๓๑ ตารางการจัดทำ TOWS Matrix	๕๗
ตารางที่ ๓๒ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๖๐

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

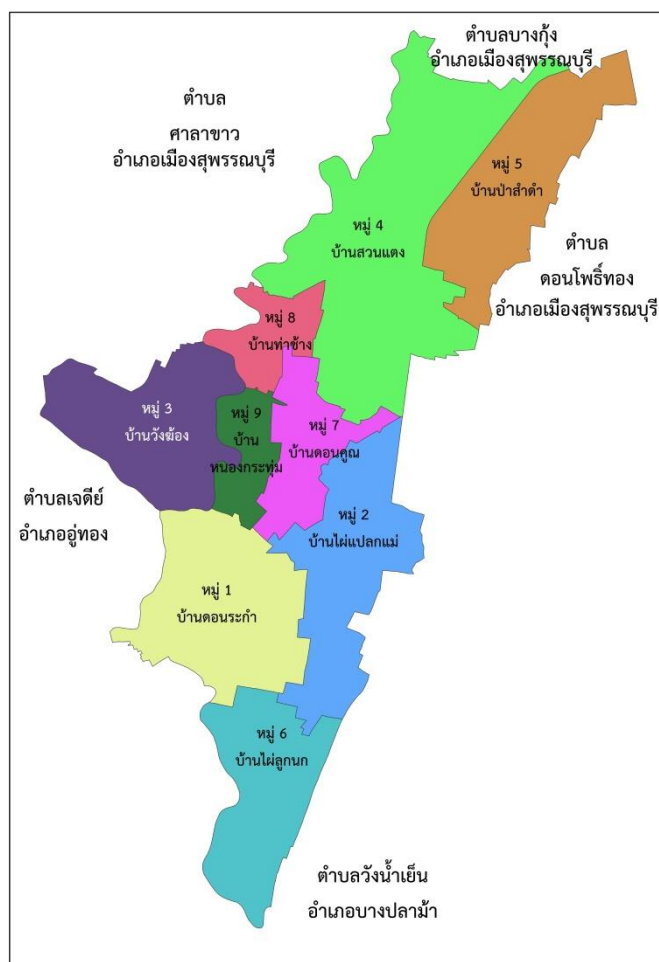
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

- ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลสวนแตงตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๓๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๑,๐๙๔ ไร่

- อาณาเขตติดต่อแต่ละทิศติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลเจดีย์ อำเภออู่ทอง และตำบลศาลาขาว อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑ แสดงแผนที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร ๒๕๖๓

- การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลสวนแตงส่วนใหญ่สมาชิกในชุมชนจะเป็นเครือญาติกัน เคลื่อนย้ายมาจากตำบลที่มีเขตติดต่อกัน ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนตามเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ เล่ากันว่าสมัยก่อนเมื่อมีการอพยพมาอยู่อาศัยกัน ก็ปลูกแตงโมกันมากควบคู่ไปกับการทำนา มองไปก็จะมีแตงโมเต็มไปหมด ก็เรียกกันต่อมาว่า สวนแตง แต่ปัจจุบันแทบจะไม่มีแล้ว ชาวบ้านที่มาอยู่ส่วนใหญ่จะมีเชื้อสายลาวโซ่งหรือไทยทรงดำ โดยเฉพาะในตลาดสวนแตงจะเป็นคนเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ โดยแบ่งเขตการปกครองท้องที่ ออกเป็น ๙ หมู่บ้าน ได้แก่

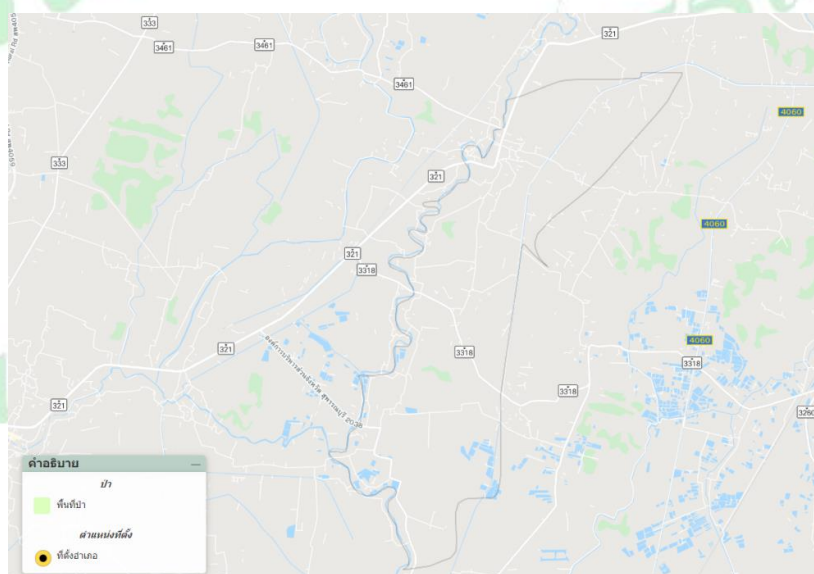
หมู่ที่ ๑ บ้านดอนระกำ	โดยมี นายสมบัติ เผ่าพันธุ์	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๒ บ้านไผ่แปลกแม่	โดยมี นายประสาน จำเริญศรี	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๓ บ้านวังซ้อง	โดยมี นายชาญชัย ไสยาศรีพันธุ์	ดำรงตำแหน่ง กำนันประจำตำบล
หมู่ที่ ๔ บ้านสวนแตง	โดยมี นายชูเกียรติ สุพรรณคง	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๕ บ้านป่าลำดำ	โดยมี นายมานิตย์ กองสินแก้ว	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๖ บ้านไผ่ลูกนก	โดยมี นายมานพ มาตรวิจิตร	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๗ บ้านดอนคูณ	โดยมี นายธนวัฒน์ บุตตาเลิศ	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๘ บ้านท่าช้าง	โดยมี นายสมบัติ มูลทา	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๙ บ้านหนองกระทุ่ม	โดยมี นายนิคม อุ่นพัฒนาศิลป์	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

ปัจจุบัน ได้ยกระดับการปกครองจากเดิมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลสวนแตง โดยมีนายทวีศักดิ์ อุ่นพัฒนาศิลป์ ดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบลสวนแตง โดยมีนางวันจันทร์ ลีอารีย์กุล ดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลสวนแตง

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

- สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลสวนแตง ไม่มีพื้นที่ปลูกป่าเป็นผืนใหญ่ แต่มีการปลูกต้นไม้บริเวณแนวถนนวัด และโรงเรียน ทั้งนี้พื้นที่ราบลุ่ม ๑๗,๗๗๒ ไร่ และเป็นพื้นที่แหล่งน้ำ ๓๙๔ ไร่

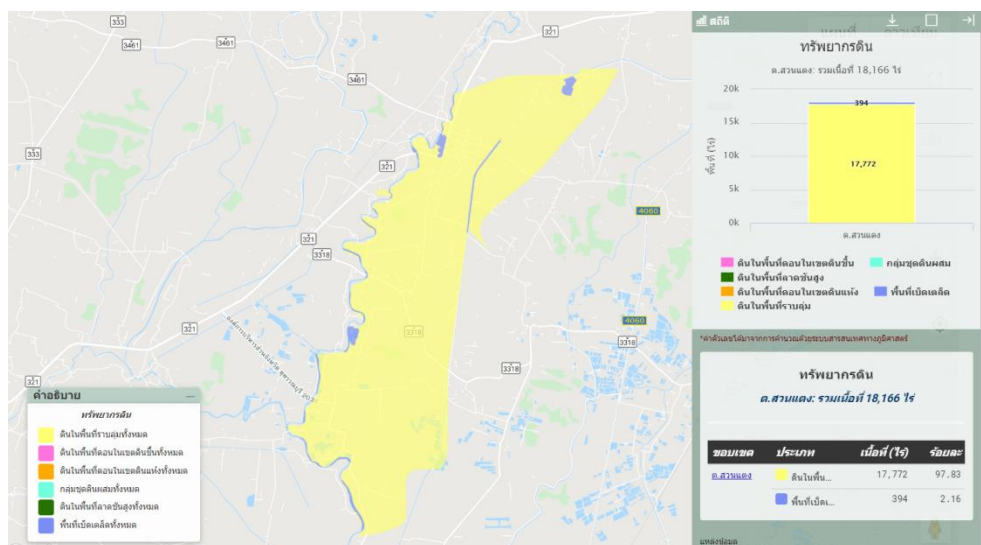

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: Agri-Map Online.moac.go.th

- ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

ตำบลสวนแตงไม่มีพื้นที่ลาดชัน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มและแหล่งน้ำ

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงลักษณะทิศทาง ความลาดชันตำบลสวนแตง

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: Agri-Map Online.moac.go.th

- ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ชุดดินในพื้นที่มีจำนวน ๖ ชุดดิน คือ ชุดดินอยุธยา ชุดดินอยุธยา ดินร่วนปนดินเหนียว ชุดดินสระบุรี พบในที่สูง ชุดดินนครปฐม ชุดดินพิมาย และชุดดินสระบุรี แต่และชุดมีความเหมาะสมในการปลูกพืชดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงข้อมูลความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช

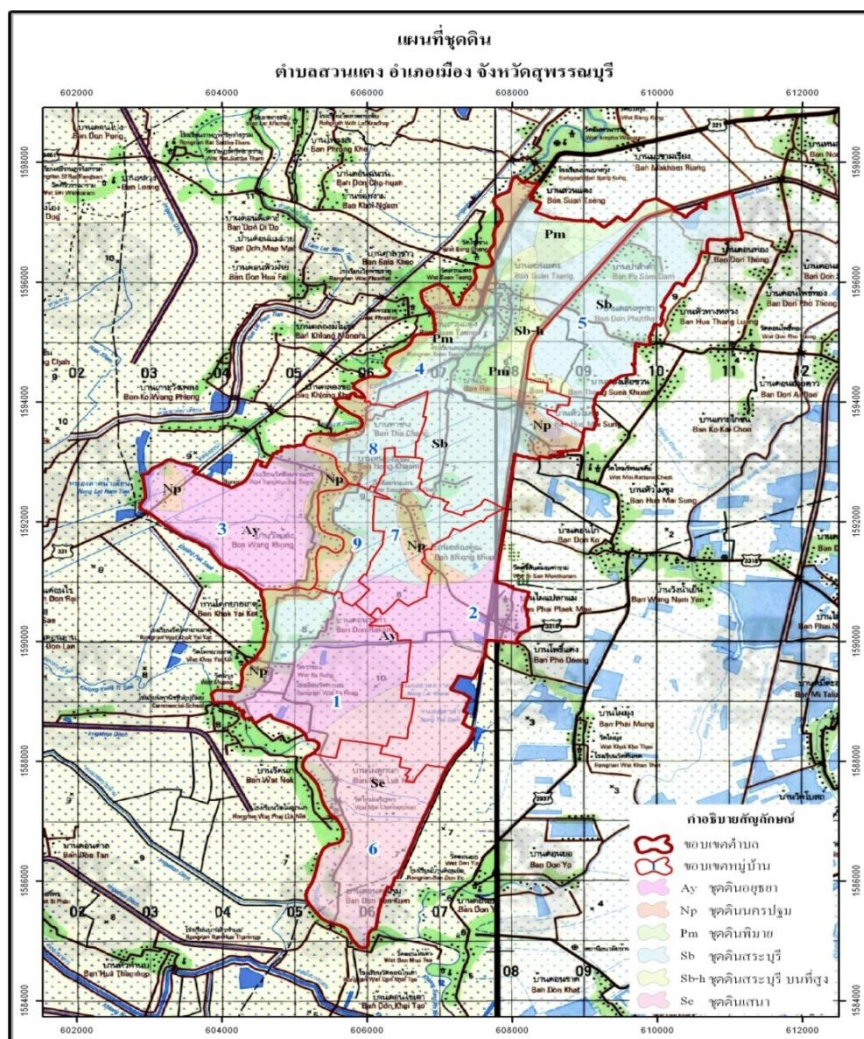
ชื่อชุดดิน	การจัดความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช			
	นาข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
อยุธยา	มย.	มม.	มม.	มม.
อยุธยา ดินร่วนปนดินเหนียว	มย.	มม.	มม.	มน.
นครปฐม	มย.	มม.	มม.	มน.
พิมาย	มย.	มย.	มย.	มป.
สระบุรี พบในที่สูง	มย.	มม.	มม.	มม.
สระบุรี	มย.	มม.	มม.	มม.

หมายเหตุ: มย. คือ มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง

มน. คือ มีความเหมาะสมน้อย

มป. คือ มีความเหมาะสมปานกลาง

มม. คือ ไม่มีความเหมาะสม

ภาพที่ ๔ แสดงข้อมูลชุดดินของตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี ๒๕๖๐

และมีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๔ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑๑ จำนวน ๓๔๑๕.๗๙ ไร่ กลุ่มชุดดินที่ ๒ จำนวน ๓๑๙๕.๓๗ ไร่ กลุ่มชุดดินที่ ๓ จำนวน ๕๖๔๘.๙๕ ไร่ และกลุ่มชุดดินที่ ๔ จำนวน ๕๔๒๗.๔๐ ไร่ นอกจากนี้ยังแบ่งเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๑๐๖.๘๒ ไร่ พื้นที่ชุมชน จำนวน ๑๒๗.๘๔ ไร่ และแหล่งน้ำ จำนวน ๒๓๔.๕๔ ไร่ รายละเอียดของกลุ่มชุดดิน ดังนี้

- **กลุ่มชุดดินที่ ๒**

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลาง ดินมีการระบายน้ำเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หนาดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอย龜裂ในดิน สีดินเป็นสีเทาหรือสีเทาแก่ตลอด มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน อาจพบผลึกยิปซัมบ้างเล็กน้อย และพบชั้นดินเหนียวสีเทาที่มีจุดประสีเหลืองของสารจาโรไซต์ในระดับความลึกประมาณ ๑๐๐ ถึง ๑๕๐ ซม. ทับอยู่บนชั้นดินเลนตะกอนน้ำทะเลที่มีสีเทาปนเขียว ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผลบางชนิด นอกฤดูทำนาบางบริเวณ อาจใช้ปลูกพืชไร่ พืชตระกูลถั่วต่างๆ บางพื้นที่ถูกปล่อยทิ้งไว้เป็นทุ่งหญ้า

ปัญหา ดินเป็นกรดจัดมาก และมีศักยภาพก่อให้เกิดความเป็นกรดของดินเพิ่มขึ้นในดินล่าง ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดจัดมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดกรดเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก

● กลุ่มดินชุดที่ ๓

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวสีมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ บริเวณชายฝั่งทะเลหรือห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกโลกในดิน ดินบนมีสีดำ ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาล ตลอดชั้นดิน บางบริเวณอาจพบจุดประสีแดงปะปน หรืออาจพบผลึกยิปซัมบ้าง ที่ความลึกประมาณ ๑.๐ -๑.๕ เมตร จะพบชั้นตะกอนทะเลสีเขียวมะกอก และพบเปลือกหอยปน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา หรือยกร่องปลูกพืชผักและผลไม้ ซึ่งไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปัญหา โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บริเวณที่มีอิทธิพลของน้ำทะเลขึ้นลงอยู่ในรอบปี อาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมากๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดินเลน ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก

● กลุ่มดินชุดที่ ๔

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องในฤดูแล้ง และอาจมีรอยอุโมงในดิน ดินบนมีสีดำ หรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทา น้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บางแห่งยกร่อง เพื่อปลูกพืชผักหรือผลไม้ ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหา โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหว่ง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก

● กลุ่มดินชุดที่ ๑๑

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก โดยเฉพาะที่ราบลุ่มภาคกลาง มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าที่ดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยถูไถในดิน ดินบนมีสีดําหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา และมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือ สีแดง ปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดปะสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซด์ภายในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. มีปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้นุ้ย และปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ข้าวที่ปลูกจะได้ผลผลิตดีขึ้น

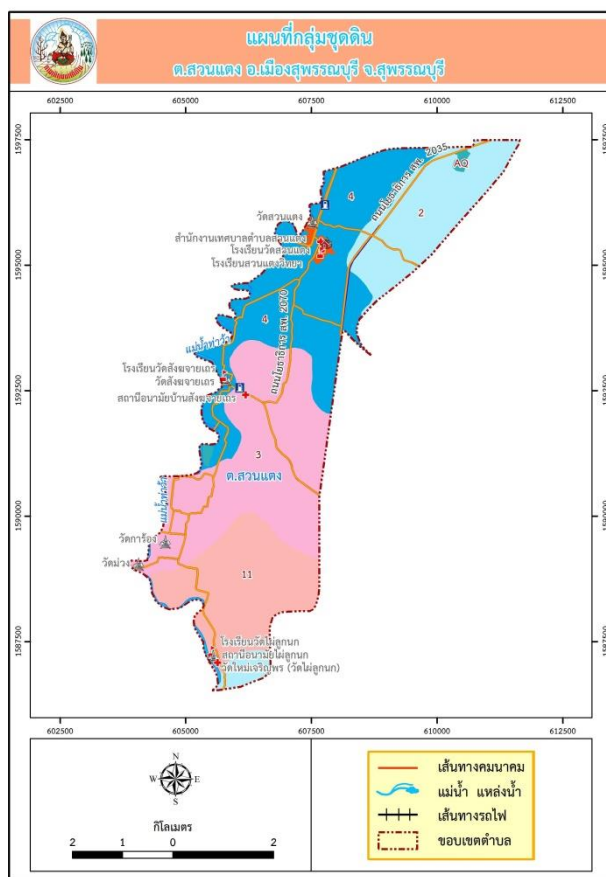
ปัญหา ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน เกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหว่ง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้นุ้ยอินทรีย์น้ำหรือนุ้ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วม ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๖ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้นุ้ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก

ภาพที่ ๕ แสดงข้อมูลกลุ่มชุดดินของตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา: สารสนเทศทรัพยากรดินรายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๕๘

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

- ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลสวนแตง สภาพอากาศโดยทั่วไป จะมีอากาศร้อนเป็นส่วนใหญ่ อุณหภูมิประมาณ ๓๐ - ๔๐ °C และจะมีอากาศเย็น อุณหภูมิประมาณ ๒๐ - ๒๘ °C และร้อนชื้น แตกต่างตามฤดูกาลซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากลมมรสุมต่างๆ

- ฤดูกาล

มี ๓ ฤดูกาล ได้แก่ **ฤดูหนาว**ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ทำให้เกิดสภาพอากาศหนาวเย็นในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม **ฤดูร้อน**ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่าน ทำให้เกิดอากาศร้อนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม และ**ฤดูฝน**ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทำให้เกิดฝนตกชุกในเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม

- สถิติปริมาณน้ำฝน

สภาพอากาศ อุณหภูมิ ความชื้น และปริมาณการกระจายตัวของฝนที่ตกในเขตตำบลสวนแตงจะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนมิถุนายน-ตุลาคมทั้งนี้จะมีฝนตกมากที่สุดในเดือนกันยายน ระยะเวลาที่ฝนตกในท้องที่เป็นตัวกำหนดเพื่อใช้ประกอบในการปลูกพืชที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปีและปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมา (๒๕๕๘-๒๕๖๒) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๘๐.๗๐๓ มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากที่สุดในปี ๒๕๖๐ มีปริมาณน้ำฝน ๑๑๔.๖๓๓ มิลลิเมตร และช่วงเดือน พฤษภาคม - ตุลาคม จะมีฝนตกมากที่สุด ทำให้เกษตรกรมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร

ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ปี เดือน	ปริมาณน้ำฝนที่ตก (มม.)					รวม (มม.)	เฉลี่ย (มม.)
	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒		
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)	๘๐.๐๕	๙๐.๙๐๘๓	๑๑๔.๖๓๓	๗๕.๑๕๘๓	๔๒.๗๗	๔๐๓.๕๒	๘๐.๗๐๓
ปริมาณน้ำฝนรวม (มม.)	๙๖๐.๖	๑๐๙๐.๙	๑๓๗๕.๖	๙๐๑.๙	๕๑๓.๒	๔๘๔๒.๒	๙๖๘.๔๔
๑. มกราคม	๑๑.๕	๔๘.๗	๑๔.๐	๐.๔	๐.๘	๗๕.๔	๑๕.๐๘
๒. กุมภาพันธ์	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๕.๓	๐.๐	๕.๓	๑.๐๖
๓. มีนาคม	๕๙.๔	๔๐.๒	๙๖.๙	๔๕.๐	๐.๐	๒๔๑.๕	๔๘.๓
๔. เมษายน	๑๐๐.๗	๐.๐	๑๙.๗	๑๐๕.๕	๕๐.๕	๒๗๖.๔	๕๕.๒๘
๕. พฤษภาคม	๘.๕	๑๑๕.๒	๒๕๔.๑	๑๓๗.๗	๑๐๗.๗	๖๒๓.๒	๑๒๔.๖๔
๖. มิถุนายน	๖๖.๑	๑๘๔.๙	๔๒.๔	๖๗.๙	๖๒.๖	๔๒๓.๙	๘๔.๗๘
๗. กรกฎาคม	๑๐๓.๓	๑๕๗.๐	๑๙๒.๒	๕๒.๔	๒๘.๑	๕๓๓	๑๐๖.๖
๘. สิงหาคม	๑๐๙.๐	๑๐๐.๒	๓๒๐.๒	๘๒.๘	๖๒.๘	๖๗๕	๑๓๕
๙. กันยายน	๓๒๐.๔	๑๐๙.๙	๕๕.๙	๑๘๔.๓	๑๒๓.๐	๗๙๓.๕	๑๕๘.๗
๑๐. ตุลาคม	๑๑๐	๒๔๕.๘	๓๐๔.๕	๑๘๖.๒	๗๑.๙	๙๑๘.๔	๑๘๓.๖๘
๑๑. พฤศจิกายน	๗๑.๗	๘๘.๔	๔๓.๘	๑๖.๓	๕.๘	๒๒๖	๔๕.๒
๑๒. ธันวาคม	๐.๐	๐.๖	๓๑.๙	๑๘.๑	๐	๕๐.๖	๑๐.๑๒

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ณ ปี ๒๕๖๓

- อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อากาศหนาวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคมอุณหภูมิประมาณ ๑๗ – ๓๖ °C อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๕.๓๑ °C อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๑๘.๕๙ °C อากาศร้อนช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิประมาณ ๒๐ – ๔๑ °C อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๙.๑๗ °C อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๑.๕๒ °C นอกจากนั้นจะเป็นช่วงฤดูฝนคือเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๗.๑๖ °C อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๓.๕๐ °C ในส่วนของความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (%) ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ อยู่ที่ ๗๓.๕๑ % ซึ่งสูงสุดในเดือนตุลาคม ๗๙.๖๘ % และต่ำสุดในเดือนเมษายน ๖๙.๐๖ % และถ้าดูเป็นปีจะพบว่าความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุดในปี ๒๕๖๒ อยู่ที่ ๓๗.๒๕ % และความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดในปี ๒๕๖๐ อยู่ที่ ๙๗.๘๓ %

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิสูงสุด – ต่ำสุด รายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

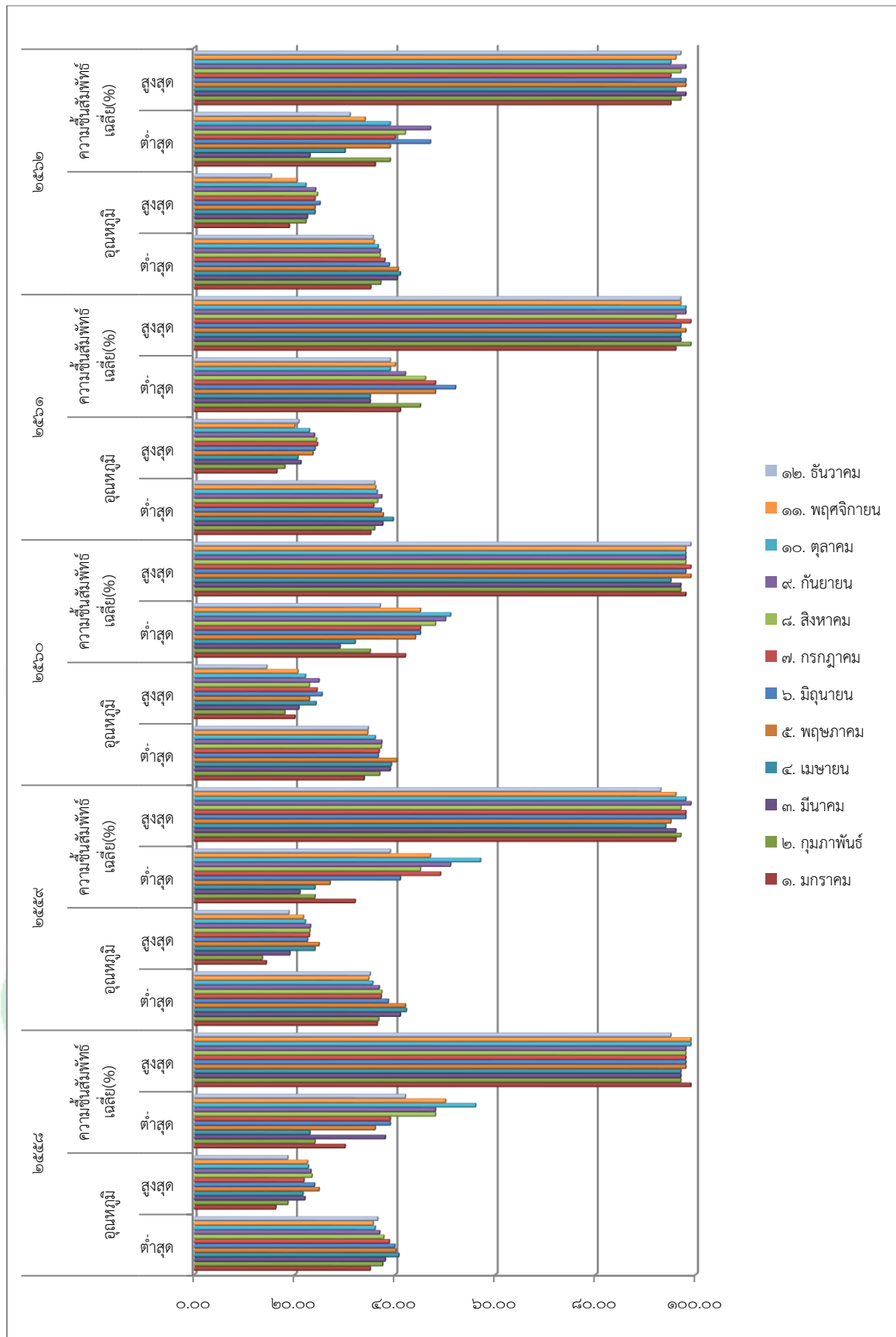
ปี	อุณหภูมิ (°C)															เฉลี่ย (°C)
	๒๕๕๘			๒๕๕๙			๒๕๖๐			๒๕๖๑			๒๕๖๒			
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	
เดือน																
อุณหภูมิเฉลี่ย (°C)	๓๗.๗๓	๒๑.๖๑	๒๙.๐๑	๓๗.๗๘	๒๐.๘๑	๒๙.๑๙	๓๖.๘๕	๒๑.๗๑	๒๘.๗๓	๓๖.๗	๒๑.๗	๒๘.๗๒	๓๗.๗	๒๒.๓	๒๙.๓๕	๒๙.๔๙
๑. มกราคม	๓๕	๑๖.๒	๒๔.๖๕	๓๖.๔	๑๔.๓	๒๖.๕๗	๓๓.๘	๒๐	๒๖.๖๘	๓๕.๑	๑๖.๔	๒๖.๙	๓๕.๑	๑๘.๙	๒๗.๐๖	๒๖.๑๒
๒. กุมภาพันธ์	๓๗.๕	๑๘.๖	๒๗.๗๔	๓๖.๗	๑๓.๕	๒๗.๒๗	๓๖.๙	๑๘	๒๗.๕๕	๓๕.๙	๑๘	๒๗.๒	๓๗.๑	๒๒.๒	๒๙.๒๒	๒๗.๔๔
๓. มีนาคม	๓๘	๒๒	๒๙.๖๔	๔๑	๑๙	๓๐.๑๑	๓๙	๒๐.๘	๓๐.๐๖	๓๗.๕	๒๑.๒	๒๙.๕	๔๐.๔	๒๒.๕	๓๐.๕๑	๓๐.๑๔
๔. เมษายน	๔๐.๗	๒๑.๖	๓๐.๔๗	๔๒.๒	๒๔	๓๒.๕	๓๙.๒	๒๔.๒	๓๐.๘๑	๓๙.๖	๒๐.๖	๒๙.๖	๔๑	๒๔	๓๒.๑๗	๓๑.๗๑
๕. พฤษภาคม	๔๐.๑	๒๔.๘	๓๑.๗๑	๔๒	๒๔.๘	๓๒.๑๔	๔๐.๓	๒๒.๙	๓๐.๒๖	๓๗.๖	๒๓.๖	๓๐	๔๐.๖	๒๔	๓๑.๒๐	๓๒.๐๗
๖. มิถุนายน	๓๙.๙	๒๓.๙	๓๐.๔๓	๓๘.๖	๒๒.๕	๓๐.๐๙	๓๖.๖	๒๕.๕	๓๐.๐๗	๓๗.๒	๒๔	๒๙.๗	๓๘.๘	๒๕	๓๐.๑๗	๓๑.๑๙
๗. กรกฎาคม	๓๘.๘	๒๑.๘	๓๐.๐๕	๓๗.๒	๒๒.๙	๒๙.๒๔	๓๖.๘	๒๔.๔	๒๘.๗๑	๓๕.๗	๒๔.๕	๒๙	๓๗.๙	๒๔	๒๙.๙๕	๓๐.๔๐
๘. สิงหาคม	๓๗.๗	๒๓.๔	๒๙.๒๙	๓๗.๓	๒๓	๒๙.๗๙	๓๗.๒	๒๒.๙	๒๙.๒๙	๓๖.๕	๒๔.๓	๒๘.๕	๓๗	๒๔.๕	๒๘.๙๕	๓๐.๓๘
๙. กันยายน	๓๖.๙	๒๓.๒	๒๙.๐๕	๓๖.๘	๒๒.๑	๒๘.๘๕	๓๗.๓	๒๔.๘	๒๙.๗	๓๗.๓	๒๓.๙	๒๙.๒	๓๗	๒๔.๑	๒๙.๐๘	๓๐.๔๔
๑๐. ตุลาคม	๓๖	๒๒.๗	๒๘.๗๗	๓๕.๕	๒๒.๑	๒๘.๘๘	๓๖	๒๒.๑	๒๘.๖	๓๖.๔	๒๒.๙	๒๙.๑	๓๖.๖	๒๒.๒	๒๙.๗๕	๒๙.๒๕
๑๑. พฤศจิกายน	๓๕.๖	๒๒.๕	๒๘.๘๘	๓๔.๗	๒๑.๗	๒๘.๒๘	๓๔.๕	๒๐.๖	๒๗.๕๓	๓๖.๑	๒๐	๒๘.๔	๓๕.๘	๒๐.๔	๒๘.๐๖	๒๘.๑๙
๑๒. ธันวาคม	๓๖.๕	๑๘.๖	๒๗.๕๔	๓๕	๑๘.๘	๒๖.๕๘	๓๔.๖	๑๔.๔	๒๕.๕๑	๓๕.๙	๒๐.๘	๒๗.๗	๓๕.๖	๑๕.๓	๒๖.๑๓	๒๖.๕๕

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ณ ปี ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ปี เดือน	ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (%)															ความชื้น สัมพัทธ์เฉลี่ย (%)
	๒๕๕๘			๒๕๕๙			๒๕๖๐			๒๕๖๑			๒๕๖๒			
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (%)	๓๙.๕๒	๙๗.๗๕	๗๔.๑๙	๓๘.๐๘	๙๖.๔๒	๗๑.๘๒	๔๑.๙๒	๙๗.๘๓	๗๕.๕๐	๔๒.๕๐	๙๗.๔๒	๗๔.๖๒	๓๗.๒๕	๙๖.๖๗	๗๑.๔๒	๗๓.๕๑
๑. มกราคม	๓๐	๙๙	๖๙.๘๓	๓๒	๙๖	๖๘.๘๑	๔๒	๙๘	๗๔.๘๘	๔๑	๙๖	๗๒.๕๔	๓๖	๙๕	๖๘.๙๔	๗๑
๒. กุมภาพันธ์	๒๔	๙๗	๖๘.๒๕	๒๔	๙๗	๖๒.๕๕	๓๕	๙๗	๖๘.๓๖	๔๕	๙๙	๗๓.๑๗	๓๙	๙๗	๗๔.๗๖	๖๙.๔๑๘
๓. มีนาคม	๓๘	๙๗	๗๔.๘๘	๒๑	๙๖	๖๗.๓๓	๒๙	๙๗	๖๙.๘๒	๓๕	๙๗	๗๓	๒๓	๙๘	๗๐.๓๒	๗๑.๐๗
๔. เมษายน	๒๓	๙๗	๗๑.๗	๒๔	๙๔	๖๔.๗๑	๓๒	๙๕	๖๙.๔๔	๓๕	๙๗	๗๒.๑๕	๓๐	๙๖	๖๗.๓๒	๖๙.๐๖๔
๕. พฤษภาคม	๓๖	๙๘	๗๑.๓	๒๗	๙๕	๖๕.๙๒	๔๔	๙๙	๗๘.๖๔	๔๘	๙๘	๗๖.๙๕	๓๙	๙๘	๗๑.๔๑	๗๒.๘๔๔
๖. มิถุนายน	๓๙	๙๘	๗๔.๔	๔๑	๙๘	๗๓.๘๓	๔๕	๙๘	๗๕.๙๕	๕๒	๙๗	๗๖.๐๕	๔๗	๙๘	๗๕.๘๙	๗๕.๒๒๔
๗. กรกฎาคม	๓๙	๙๘	๗๑.๕๔	๔๙	๙๘	๗๙.๗๗	๔๕	๙๙	๘๐.๘	๔๘	๙๙	๗๔.๘๙	๔๐	๙๕	๗๐.๐๙	๗๕.๔๑๘
๘. สิงหาคม	๔๘	๙๘	๗๖.๐๓	๔๕	๙๗	๗๓.๘๓	๔๘	๙๘	๗๖.๗๘	๔๖	๙๖	๗๕.๑๑	๔๒	๙๗	๗๗	๗๕.๗๕
๙. กันยายน	๔๘	๙๘	๘๑.๓	๕๑	๙๙	๗๙.๓๓	๕๐	๙๘	๗๘.๒๑	๔๒	๙๘	๗๗.๒๘	๔๗	๙๘	๗๖.๗๘	๗๘.๕๕๘
๑๐. ตุลาคม	๕๖	๙๙	๘๒.๘๔	๕๗	๙๘	๘๒.๒๑	๕๑	๙๘	๘๒.๑๙	๓๙	๙๘	๗๗.๙๓	๓๙	๙๕	๗๓.๒๓	๗๙.๖๘
๑๑. พฤศจิกายน	๕๐	๙๙	๗๗.๑๗	๔๗	๙๖	๗๕.๕๒	๔๕	๙๘	๗๘.๓๖	๔๐	๙๗	๗๕.๑๕	๓๔	๙๖	๖๗.๖	๗๔.๗๖
๑๒. ธันวาคม	๔๒	๙๕	๗๑.๐๘	๓๙	๙๓	๖๗.๙๘	๓๗	๙๙	๗๒.๕๙	๓๙	๙๗	๗๑.๒๒	๓๑	๙๗	๖๓.๗๒	๖๙.๓๑๘

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ณ ปี ๒๕๖๓

ภาพที่ ๖ แสดงอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ต่ำสุด-สูงสุด ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ณ ปี ๒๕๖๓

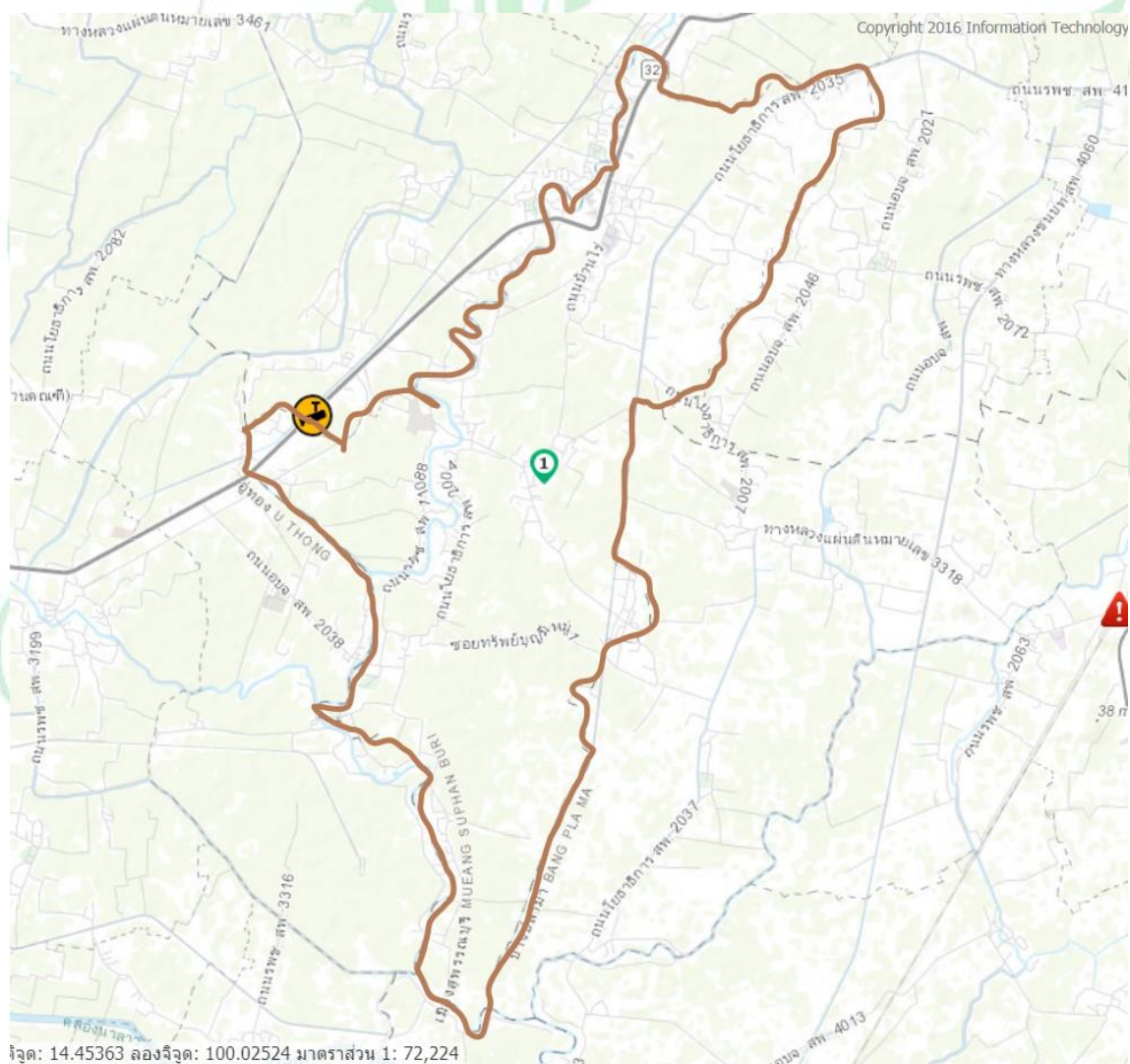
๑.๔ เส้นทางคมนาคม

- ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

ถนนหลวงสายหลักคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๑ (นครปฐม-สุพรรณบุรี) และทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ส.พ.๓๓๑๘ (ดอนเจ้าง-เก้าห้อง)

- ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างตำบล ได้แก่

- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข ส.พ.๒๐๐๗ (บ้านดอนโพธิ์ทอง-สะพานดำ)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข ส.พ.๒๐๓๕ (บ้านสวนแตง-ดอนโก)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข ส.พ. ๒๐๗๐ (บ้านดอนคูม-บ้านไร่)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข ส.พ.๒๐๑๐ (วัดสังฆายเถร-บ้านไร่)
- ถนนกรมทางหลวงชนบท หมายเลข ส.พ.๒๐๘๙ (บ้านวังช้าง-บ้านดอนระกำ)
- ถนนกรมทางหลวงชนบท หมายเลข ส.พ.๒๐๙๕ (บ้านม่วง-บ้านวัดนก)
- ถนนกรมทางหลวงชนบท หมายเลข ส.พ.๓๐๑๖ (บ้านหนองกระทุ่ม-บ้านวังช้าง)

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา: กรมทางหลวง (<http://dohgis.doh.go.th/dohtotravel/?BARRIER=rdoXY๑>)

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

- แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

ตำบลสวนแตงมีคลองท่าว่า และคลองสวนแตง

- อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

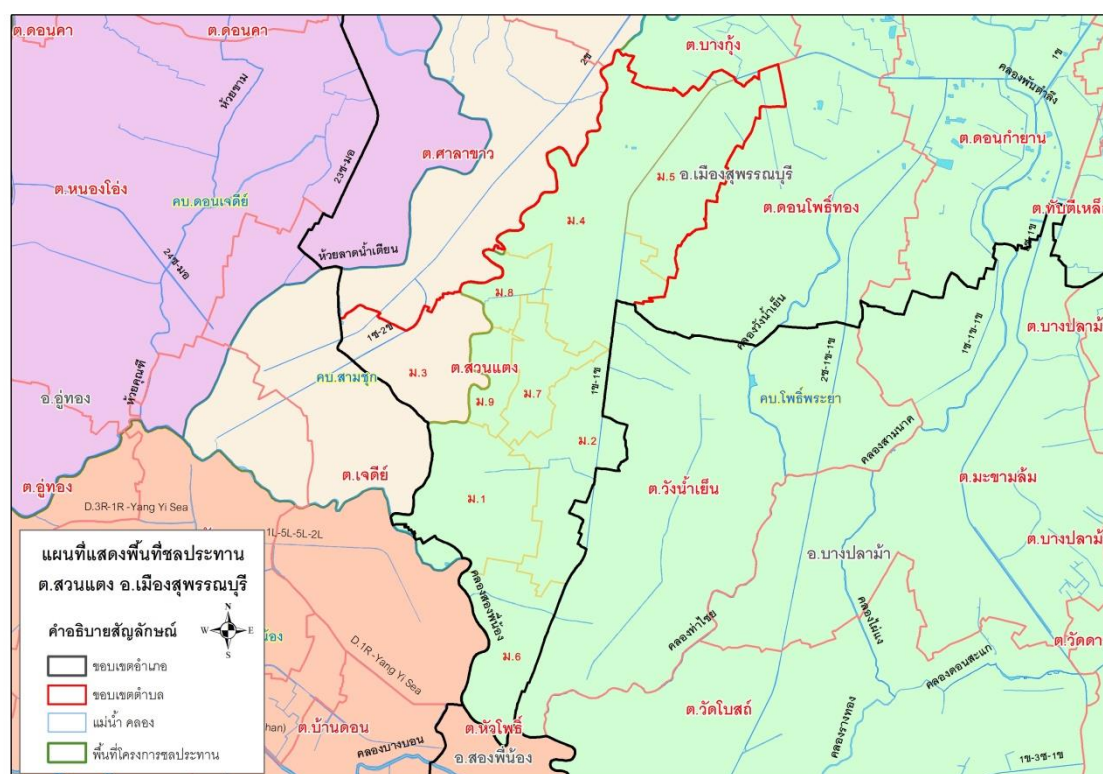
ไม่มี

- โครงการชลประทาน

ตำบลสวนแตงอยู่ในเขตชลประทานโดยอาศัยโครงการชลประทาน ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระยา (หมู่ ๑, ๒ และหมู่ ๔ – ๙) และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก (หมู่ ๓)

- อื่นๆ (แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น บ่อบาดาล, บ่อตอก, สระน้ำ ฯลฯ)

บ่อน้ำบาดาล ๒ บ่อ

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ชลประทานตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

- โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

● ขนาดการถือครองที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลสวนแตงจะมีที่ดินทำกินเฉลี่ยครัวเรือนละ ๑๕ - ๒๐ ไร่

● สิทธิในที่ดินทำกิน

เกษตรกรในตำบลสวนแตงมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและเช่า โดยเช่าจากผู้ให้เช่าที่อยู่ในพื้นที่และนอกพื้นที่

● จำนวนแรงงาน

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรทั้งทำนา พืชผัก ไม้ผล การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพจะใช้แรงงานในครอบครัวและแรงงานจ้าง ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญ ดังนี้

๑. กลุ่มอาชีพทำนา จะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนา โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การหว่าน การดูแลรักษา การเกี่ยว และการขนส่ง โดยค่าแรงประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ บาท/วัน

๒. กลุ่มอาชีพปลูกไม้ผล เกษตรกรจะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ผล โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง โดยค่าแรงประมาณ ๑,๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท/ไร่

๓. กลุ่มอาชีพการปลูกพืชผัก เกษตรกรจะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ผล โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง โดยค่าแรงประมาณ ๒,๐๐๐ - ๒,๕๐๐ บาท/ไร่

● การตลาด

กรณีข้าว: ส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายให้กับโรงสีโดยตรง บางส่วน เก็บไว้เป็นพันธุ์ข้าวในการปลูกข้าวในฤดูต่อไป บางส่วนเก็บไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน และหากเหลือเพียงพอก็จะแปรรูปจำหน่ายต่อไป

กรณีไม้ผลและพืชผัก: จะมีพ่อค้าคนกลางมาที่หน้าสวนเพื่อตกลงราคาซื้อขาย หากเกษตรกรเกษตรกรไม่ขายส่วนใหญ่จะนำไปขายแหล่งรับซื้อโดยตรง เช่น ตลาดไท นอกจากนี้เกษตรกรบางรายปลูกจำนวนไม่มากเมื่อมีผลผลิตก็จะนำมาขายหน้าบ้าน และหากผลผลิตล้นตลาดก็จะทำการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและขายให้กับคนในชุมชนและนอกชุมชน

● การจำหน่ายหรือจัดรับซื้อ

กรณีข้าว: โรงสีข้าว และจัดรับซื้อผลผลิตใกล้เคียงพื้นที่ในตำบล

กรณีไม้ผลและพืชผัก: จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง จำหน่ายหน้าบ้าน ตลาดไท และคนในชุมชนและนอกชุมชน

● อื่นๆ (โรค/ศัตรูพืช/ภัยธรรมชาติ)

ข้าว โรคพืชที่สำคัญ ได้แก่

๑. ใบจุดสีน้ำตาล (Brown Spot Disease) สาเหตุ เชื้อรา Bipolaris oryzae

อาการ ผลที่ใบข้าว พบมากในระยะแตกกอมีลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาล รูปกลมหรือรูปไข่ ขอบนอกสุดของแผลมีสีเหลือง มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๕-๑ มิลลิเมตร แผลที่มีการพัฒนาเต็มที่ขนาดประมาณ ๑-๒ x ๔-๑๐

มิลลิเมตร บางครั้งพบแผลไม่เป็นวงกลมหรือรูปไข่ แต่จะเป็นรอยเปื้อนคล้ายสนิมกระจายทั่วไปบนใบข้าว แผลยังสามารถเกิดบนเมล็ดข้าวเปลือก(โรคเมล็ดต่าง) บางแผลมีขนาดเล็ก บางแผลอาจใหญ่คลุมเมล็ดข้าวเปลือก ทำให้เมล็ดข้าวเปลือกสกปรก เสื่อมคุณภาพ เมื่อนำไปสีข้าวสารจะหักง่าย

การแพร่ระบาด เกิดจากสปอร์ของเชื้อราปลิวไปตามลม และติดไปกับเมล็ด “การปลูกข้าวแบบต่อเนื่อง ไม่พักดินและขาดการปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มการระบาดของโรคอาการใบจุดสีน้ำตาลที่ใบ

การป้องกันกำจัด

- ใช้พันธุ์ต้านทานที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และโดยเฉพาะพันธุ์ที่มีคุณสมบัติต้านทานโรคใบสีส้ม เช่น ภาคกลางใช้พันธุ์ปทุมธานี ๑ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้พันธุ์เหนียวสันป่าตอง และหางยี่ ๗๑
- ปรับปรุงดินโดยการไถกลบฟาง หรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดินโดยการปลูกพืชปุ๋ยสด หรือปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดความรุนแรงของโรค
- คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซ็บ หรือคาร์เบนดาซิม+แมนโคเซ็บ อัตรา ๓ กรัม / เมล็ด ๑ กิโลกรัม
- ใส่ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (๐-๐-๖๐) อัตรา ๕-๑๐ กิโลกรัม / ไร่ ช่วยลดความรุนแรงของโรค
- กำจัดวัชพืชในนา ดูแลแปลงให้สะอาด และใส่ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม
- ถ้าพบอาการของโรคใบจุดสีน้ำตาลรุนแรงทั่วไป ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบในระยะข้าวแตกกอ หรือในระยะที่ต้นข้าวตั้งท้องใกล้ออกรวง เมื่อพบอาการใบจุดสีน้ำตาลที่ใบธงในสภาพฝนตกต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดโรคเมล็ดต่าง ควรพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาร์เบนดาซิม แมนโคเซ็บ โปรพิโคนาโซล ทีบูโคนาโซล ครีโซซิม-เมทิล หรือ คาร์เบนดาซิม+แมนโคเซ็บ ตามอัตราที่ระบุ

๒. โรคเมล็ดต่าง (Dirty Panicle Disease) สาเหตุ เชื้อรา สาเหตุหลัก ๖ ชนิดได้แก่

Curvularia lunata (Wakk) Boed., *Cercospora oryzae* I.Miyake., *Bipolaris oryzae* Breda de Haan., *Fusarium semitectum* Berk & Rav., *Trichoconis padwickii* Ganguly., *Sarocladium oryzae* Sawada.

อาการ ในระยะออกรวง พบแผลสีต่างๆ เช่นเป็นจุดสีน้ำตาลหรือดำหรือมีลายสีน้ำตาลดำหรือสีเทาปนชมพูที่เมล็ดบนรวงข้าว ทั้งนี้เพราะมีเชื้อราหลายชนิดที่สามารถเข้าทำลายและทำให้เกิดอาการต่างกันไป การเข้าทำลายของเชื้อรามักจะเกิดในช่วงดอกข้าวเริ่มโผล่จากกาบหุ้มรวงจนถึงระยะเมล็ดข้าวเริ่มเป็นน้านม และอาการเมล็ดต่าง จะปรากฏเด่นชัดในระยะใกล้เก็บเกี่ยว

การแพร่ระบาด เชื้อราสามารถแพร่กระจายไปกับลม ติดไปกับเมล็ด และสามารถแพร่กระจายในยุงนางได้ เชื้อสาเหตุบางชนิดสามารถสร้างสารพิษ (toxin) ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

การป้องกันกำจัด

- เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูก ควรคัดเลือกจากแปลงที่ไม่เป็นโรค
- คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซ็บ ในอัตรา ๓ กรัม /เมล็ดพันธุ์ ๑ กิโลกรัม
- ถ้าพบการระบาดของโรคใบจุดสีน้ำตาล และใบขีดสีน้ำตาล ในระยะต้นข้าวตั้งท้องใกล้ออกรวง ให้ฉีดพ่น ด้วยสารป้องกัน กำจัดเชื้อรา เช่น โปรพิโคนาโซล โปรพิโคนาโซล+ไดฟิโนโคนาโซล หรือ โปรพิโคนาโซล+ไพโรคลอราซ หรือ ฟุซาริซอล หรือ ทีบูโคนาโซล หรือ แมนโคเซ็บ

๓. โรคขอบใบแห้ง (Bacterial Leaf Blight Disease or Bacterial Blight Disease) สาเหตุ เชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzae* (ex Ishiyama) Swings et al.

อาการ โรคนี้เป็นได้ตั้งแต่ระยะกล้า แตกกอ จนถึง ออกรวง ต้นกล้าก่อนนำไปปักดำจะมีจุดเล็กๆ ลักษณะซ้ำที่ขอบใบของใบล่าง ต่อมาประมาณ ๗-๑๐ วัน จุดซ้ำนี้จะขยายกลายเป็นทางสีเหลืองยาวตามใบข้าว ใบที่เป็นโรคจะแห้งเร็ว และสีเขียวจะจางลงเป็นสีเทาๆ อาการในระยะปักดำจะแสดงหลังปักดำแล้วหนึ่งเดือนถึงเดือนครึ่ง ใบที่เป็นโรคขอบใบมีรอยขีดซ้ำ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ที่แผลมีหยดน้ำสีครีมคล้ายยางสนกลม ๆ ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด ต่อมาจะกลายเป็นสีน้ำตาลและหลุดไปตาม น้ำหรือฝน ซึ่งจะทำให้โรคสามารถระบาดต่อไปได้ แผลจะขยายไปตามความยาวของใบ บางครั้งขยายเข้าไปข้างในตามความกว้างของใบ ขอบแผลมีลักษณะเป็นขอบลายหยัก แผลนี้เมื่อนานไปจะเปลี่ยนเป็นสีเทา ใบที่เป็นโรค ขอบใบจะแห้งและม้วนตามความยาว ในกรณีที่ต้นข้าวมีความอ่อนแอต่อโรคและเชื้อโรคมีปริมาณมาก จะทำให้ท่อน้ำท่ออาหารอุดตัน ต้นข้าวจะเหี่ยวเฉาและแห้งตายทั้งต้นโดยรวดเร็ว เรียกอาการของโรคนี้ว่า ครีเสก (kresak)

การแพร่ระบาด เชื้อสาเหตุโรคสามารถแพร่ไปกับน้ำ ในสภาพแวดล้อมที่มีความชื้นสูง และสภาพที่มีฝนตกลมพัดแรง จะช่วยให้โรคแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางรวดเร็ว

การป้องกันกำจัด

- ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทาน เช่น พันธุ์สุพรรณบุรี ๖๐ สุพรรณบุรี ๙๐ สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๒ กข๗ และ กข๒๓
- ในดินที่อุดมสมบูรณ์ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมาก
- ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่น
- ควรเฝ้าระวังการเกิดโรคถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ กข๖ เหนียวสันป่าตอง พิชณุโลก ๒ ชัยนาท ๑ เมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าว ให้ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น ไอโซโพรไทโอเลน คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ สเตรปโตมัยซินซัลเฟต+ออกซีเตตราไซคลินไฮโดรคลอไรด์ ไตรเบซิค คอปเปอร์ซัลเฟต

ไม่ผล โรคพืชที่สำคัญ ได้แก่

๑. โรคแอนแทรคโนส สาเหตุของโรคเกิดจากเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* Penz.

อาการ ในระยะกล้า จะพบอาการของโรคได้ทั้งที่ใบและลำต้น ซึ่งทำความเสียหายให้กับการผลิตมะม่วงกิ่งทาบเป็นการค้ามาก เพราะต้นกล้าที่เป็นโรคจะอ่อนแอหรือตายไปไม่สามารถจะใช้ทำเป็นต้นต่อได้ อาการบนใบเริ่มแรกจะเป็นจุดเล็ก ๆ บนใบอ่อน มองดูสีกว่าเนื้อใบรอบ ๆ จุดนี้ จะขยายออกเป็นวงขนาดต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความชื้นและความแก่ของใบ โดยจะเห็นขอบแผลชัดเจนเป็นสีน้ำตาลเข้ม ในสภาพความชื้นสูง แผลที่เกิดบนใบอ่อนมาก ๆ จะมีขนาดใหญ่ ขยายออกได้รวดเร็ว และมีจำนวนแผลมากติดต่อกันทั้งผืนใบ ทำให้ใบแห้งทั้งใบ หรือใบบิดเบี้ยวเมื่อแก่ขึ้น เพราะเนื้อที่ใบบางส่วนถูกทำลายด้วยโรคในสภาพที่อุณหภูมิและความชื้นไม่เหมาะสม และบนใบจะมีลักษณะเป็นจุดขนาดเล็ก กระจุกกระจายทั่วไป บริเวณกลางแผลซึ่งมีสีน้ำตาลอ่อนกว่าขอบแผล และมีลักษณะบางกว่าเนื้อใบ อาจจะฉีกขาดและหลุดออก เมื่อถูกน้ำทำให้แผลมีลักษณะเป็นรู คล้ายถูกยิงด้วยกระสุนปืน ส่วนอาการที่ลำต้นอ่อนจะเป็นแผลสีค่อนข้างดำ ลักษณะแผลเป็นรูปไข่ ยาวไปตามความยาวของลำต้น หากอาการโรครุนแรงและต้นกล้าอ่อนมาก ๆ แผลจะขยายอย่างรวดเร็วจนกระทั่งรอบลำต้น ทำให้ต้นแห้งตาย แต่ถ้าต้นกล้าเป็นโรคเมื่อเนื้อเยื่อเริ่มแก่แล้ว แผลก็อาจจะลุกลามไปได้ไม่มากนัก จะเป็นจุดแผลมีลักษณะเป็นวงรี สีดำ ยุบตัวลงไปเล็กน้อยบริเวณกลางแผลจะเห็นเมล็ดสีดำ ๆ หรือสีส้มปนบ้างเรียงเป็นวง ๆ อยู่ภายในแผล ซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อราสาเหตุต้นกล้าที่เป็นโรคจะอ่อนแอ

เจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ หรืออาจตายไปในที่สุด ถ้าโรคนี้อาจเกิดกับยอดอ่อนก็จะทำให้ยอดแห้งเป็นสีน้ำตาลดำ และอาจตายทั้งต้นได้เช่นเดียวกัน

ในระยะต้นโต เชื้อโรคจะเข้าทำลายได้รับใบอ่อน ยอดอ่อน หรือช่อดอก โดยจะทำให้เกิดลักษณะอาการคล้าย ๆ กับที่ร่วงหล่น ผลที่มีขนาดโตขึ้นแต่ยังไม่แก่ก็เป็นโรคได้เช่นเดียวกัน หากสภาพแวดล้อมเหมาะสม กล่าวคือมีความชื้นสูง และอุณหภูมิพอเหมาะ (๒๔-๓๒ องศาเซลเซียส) ลักษณะอาการบนผลจะเป็นจุดสีดำ รูปร่างกลม หรือรี ขนาดอาจจะพบรอยแตก และมีเม็ดเล็ก ๆ สีดำเรียงรายเป็นวงภายในผล ซึ่งอาการจุดบนผลนี้ ชาวสวนมะม่วงแถบบางคล้าเรียกว่าโรค “โอเตี้ยม” ซึ่งหมายถึงจุดสีดำเมื่อมะม่วงเริ่มแก่ ในระหว่างการบ่มหรือการขนส่ง จุดแผลเหล่านี้จะขยายใหญ่ขึ้น และลูกลามออกไปทำให้ผลเน่าทั้งผลได้ อาการจุดเน่าดำบนผลนี้พบทำความเสียหายกับมะม่วงเกือบทุกพันธุ์ หากมีสภาพความชื้นและอุณหภูมิที่เหมาะสม โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง สำหรับภาคกลางเช่นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มักจะมีฝนตกนอกฤดูในราวเดือนกุมภาพันธ์ หรือมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มะม่วงใกล้แก่ หากเกษตรกรไม่ได้พ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชทันทั่วทั้งก็จะทำให้ผลผลิตมะม่วงได้รับความเสียหายจากโรค ผลเน่าที่เกิดจากเชื้อราโรคแอนแทรคโนสอย่างรุนแรง นอกจากนี้แล้ว เชื้อราโรคแอนแทรคโนส ยังสามารถติดอยู่กับผลได้โดยไม่ทำให้เกิดลักษณะอาการหากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม และจะไปแสดงอาการเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ผลสุก หรือมีความชื้นสูงในระหว่างการเก็บรักษาหรือในหีบห่อที่บรรจุเพื่อการขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก็ทำความเสียหายเป็นอย่างมากได้เช่นเดียวกัน

การป้องกันกำจัด

ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชหลายชนิด ซึ่งการใช้สารเคมีเป็นวิธีการเดียวที่จะลดความเสียหายจากโรคนี้ได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ถึงแม้ว่ามะม่วงแต่ละพันธุ์จะมีปฏิกิริยาต่อการเกิดโรคแอนแทรคโนสแตกต่างกันออกไปบ้างก็ตาม แต่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแล้ว เชื้อราสามารถเข้าทำลายทำความเสียหายต่อใบ ดอก และผลของมะม่วงที่ปลูกเป็นการค้าได้ทุกพันธุ์ และการใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชนั้น จะต้องใช้ให้ถูกกับจังหวะการเข้าทำลายของเชื้อโรค ทั้งนี้ เพื่อลดความสิ้นเปลืองและช่วยให้สารเคมีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การฉีดพ่นในช่วงที่มะม่วงเริ่มแตกใบอ่อน ในช่วงการออกดอกและติดผล ซึ่งเป็นช่วงที่มะม่วงมีความอ่อนแอต่อการเข้าทำลายของเชื้อโรคเป็นต้น สารป้องกันกำจัดโรคพืชหลายชนิด สามารถนำไปใช้ในการป้องกันกำจัดโรคแอนแทรคโนสได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เบนโนมิล (benomyl), คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ (copper oxychloride) เป็นต้น ซึ่งการเลือกใช้สารชนิดใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของโรคที่เกิดในแต่ละสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน สารเคมีประเภทดูดซึม เช่น เบนโนมิล (benomyl) อาจจะใช้ได้ดีกว่าในการฉีดพ่นในช่วงที่มีฝนชุก หรือในช่วงผลใกล้เก็บเกี่ยว เพราะจะมีผลต่อคุณภาพของผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวด้วย นอกจากนี้ ช่วงเวลาการฉีดพ่นของสารเคมีประเภทดูดซึม จะนานกว่าการใช้สารเคมีประเภทสัมผัส (contact หรือ conventional) ซึ่งช่วงเวลาการฉีดพ่นสารเคมีโดยทั่วไปจะอยู่ระหว่าง ๑๐-๑๕ วัน

การป้องกันกำจัดโรคแอนแทรคโนสสำหรับมะม่วงที่จะผลิตเพื่อการส่งออกนั้น จะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอโดยในช่วงที่มะม่วงผลิใบอ่อนในฤดูฝน การฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคแอนแทรคโนสที่ใบสำหรับแหล่งที่มีโรคแอนแทรคโนสระบาดเป็นประจำเพื่อลดความเสียหายจากการเกิดโรคที่ใบ อันจะมีผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของใบและจะมีผลต่อการออกดอก ติดผลที่สมบูรณ์ต่อไป นอกจากนั้นยังเป็นการลดปริมาณเชื้อราโรคแอนแทรคโนสในแปลงปลูกได้เป็นอย่างดี การตัดแต่งกิ่งเป็นโรคและกิ่งอ่อนที่เกิดตามโคนกิ่งใหญ่ในทรงพุ่ม ซึ่งเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคเข้าทำลายเสีย ก็เป็นการลดปริมาณเชื้อโรคได้อีกวิธีหนึ่ง

ก่อนที่มะม่วงจะเริ่มแทงช่อดอก ควรทำการฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดแมลงและโรคพืชครั้งหนึ่ง เพื่อลดปริมาณแมลงและโรคที่จะมารบกวนช่อดอกใหม่ที่เริ่มผลิ หลังจากนั้นควรทำการฉีดพ่นเป็นระยะ ๆ ทุก ๑๐ - ๑๕ วัน จนกระทั่งมะม่วงติดผลอ่อน ในระหว่างที่ผลมะม่วงกำลังเจริญเติบโตระยะเวลาการฉีดพ่นสารเคมีอาจจะนานขึ้น ซึ่งขึ้นกับแหล่งปลูกที่มีการระบาดของโรคแตกต่างกันออกไปตามสภาพภูมิประเทศและสภาพการปลูกถี่ปลูกห่าง ก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๔-๑๕ วัน ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชประเภทดูดซึม เช่น เบนโนมิล (benomyl) อีกครั้งหนึ่ง จะช่วยลดความเสียหายจากการเกิดผลเน่าหลังเก็บเกี่ยวได้เป็นอย่างดี

๒. โรคราแป้ง เกิดจากเชื้อรา *Oidium mangiferae* Benth

อาการ อาการเริ่มแรกจะเกิดที่ใบอ่อน จะเห็นบริเวณที่เชื้อราเข้าทำลายจะมีสีผิดปกติไปจากสีของเนื้อใบเล็กน้อย ถ้าสังเกตดูจะเห็นลักษณะผงสีขาวขึ้นบาง ๆ ส่วนใหญ่จะพบใต้ใบ อาการต่อมาบริเวณที่เป็นโรคจะมีสีเหลืองจาง ๆ ถ้าสภาพอากาศเหมาะสมจะเป็นผงสีขาว ๆ ชัดเจนขึ้น หลังจากนั้นแผลจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนและเข้มขึ้นตามลำดับ ซึ่งใบก็จะเริ่มแก่มีสีเขียวเข้มตัดกับบริเวณเป็นโรคซึ่งมีสีน้ำตาลแก่ ในระยะนี้อาจจะเห็นผงสีขาวใต้ใบหรือบนใบแต่จะไม่ขึ้นฟูเหมือนในระยะใบอ่อน ถ้าเกิดโรครุนแรงใบที่เป็นโรคอาจจะบิดเบี้ยวเสียรูปทรงไป

อาการที่ช่อดอก จะเห็นผงสีขาวขึ้นฟู ตามก้านช่อดอกและก้านช่อดอกย่อย และดอกซึ่งจะทำให้ดอกร่วงไม่ติดผล ส่วนของก้านช่อดอกจะยังคงมีสีขาวปกคลุม ซึ่งต่อมาจะค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อน ๆ โรคนี้มักจะพบในช่วงฤดูหนาวเมื่อมะม่วงเริ่มออกดอก ในราวเดือนธันวาคม มกราคม แต่อาจจะพบอาการของโรคได้จนถึงเดือนเมษายน ซึ่งช่อดอกที่เป็นโรคนี้นี้มักจะไม่ได้ติดผลและมักจะพบเป็นกับช่อดอกที่อยู่บริเวณตอนล่างหรือกลาง ๆ ลำต้น หรือช่อดอก ที่อยู่ใต้มุมใบสำหรับในบ้านเราจะพบอาการโรคราแป้งที่เกิดบนใบเฉพาะมะม่วงที่ปลูกในที่สูงมาก ๆ ส่วนในพื้นที่ราบจะพบเพียงแต่ระบาดของทำลายในช่วงออกดอกติดผลอ่อนเท่านั้น

การป้องกันกำจัด

สารเคมีที่ใช้ป้องกันกำจัดโรคราแป้ง ได้แก่ กำมะถันผล, ไดโนแคป(dinocap), เบนโนมิล (benomyl) ไตรอะไดเมฟอน (triadimefon) ฯลฯ การป้องกันกำจัดโรคราแป้งที่ระบาดในระยะมะม่วงออกดอกทำได้โดยการฉีดพ่นสารเคมีในช่วงที่ดอกยังไม่บานครั้งหนึ่ง สำหรับกำมะถันผง ควรจะฉีดพ่นในตอนเช้าขณะที่แดดยังไม่ร้อนจัด หากยังมีโรคระบาดอยู่ ก็ควรฉีดอีกครั้ง ในระยะติดผลอ่อน

๓. โรคราดำ ปกติแล้วราดำมีอยู่ทั่ว ๆ ไปในอากาศแต่ไม่สามารถจะเจริญขึ้นบนใบหรือช่อดอกมะม่วงได้หากไม่มีแมลงพวกปากดูด อันได้แก่ เพลี้ยจักจั่น หรือแมงกะอ้า ซึ่งเป็นตัวสำคัญ เพราะแมลงพวกนี้จะขยายพันธุ์เป็นจำนวนมากในช่วงฤดูหนาวซึ่งเป็นฤดูที่มะม่วงกำลังออกดอก แมลงดังกล่าวนี้จะดูดกินน้ำเลี้ยงของพืช เช่น ตามยอดอ่อนและช่อดอก แล้วจะถ่ายสารซึ่งมีลักษณะคล้ายน้ำหวานออกมาฟุ้งกระจายไปเคลือบตามบริเวณใบและช่อดอก ซึ่งเชื้อราดำในอากาศก็จะสามารถขึ้นได้และทำให้การติดดอกออกผลของมะม่วงลดลงหรือไม่ติดผลเลย

นอกจากแมลงพวกเพลี้ยจักจั่นแล้ว ยังมีแมลงอื่นที่สามารถดูดกินและถ่ายน้ำหวานออกมา เช่น เพลี้ยหอยและเพลี้ยแป้ง

การป้องกันกำจัด

เนื่องจากโรคนี้เกิดจากแมลงเป็นสาเหตุสำคัญ ดังนั้น การป้องกันกำจัด จึงควรป้องกันกำจัดแมลงพวกเพลี้ยจักจั่นหรือแมงกะอ้า ในช่วงที่มะม่วงเริ่มแทงช่อดอกการที่จะสังเกตว่าต้นมะม่วงในสวนมีแมลงพวกเพลี้ย

จักจั่นทำลายหรือไม่ อาจทำได้โดยการเดินเข้าไปใต้พุ่มมะม่วง หากได้ยินเสียงคล้ายฝนตก ซึ่งคือเสียงที่แมลงพวกนี้ตีสันตกใจกระโดดไปเกาะยังที่อื่น ก็แสดงว่ามีแมลงพวกนี้อยู่มาก ยาที่ใช้ได้ดีในการป้องกันกำจัดแมลงพวกนี้ได้แก่ คาร์บาริล (carbaryl) ๘๕% WP ซึ่งควรที่จะทำการป้องกันกำจัดแมลงนี้ในช่วงก่อนที่มะม่วงจะออกดอกครั้งหนึ่งก่อน หากยังมีการทำลายของแมลงพวกเพลี้ยจักจั่นอีก ก็ควรฉีดพ่นอีกครั้งในระยะดอกตูม

๔. โรคใบจุดสนิม สาเหตุของโรคคือสาหร่ายสีเขียวชนิดหนึ่งที่มีชื่อว่า *Cephaleuros virescens* Kunze ซึ่งสามารถขึ้นได้บนใบและกิ่ง

อาการ เริ่มแรกจะเป็นจุดเล็ก ๆ ลักษณะคล้ายดาวขึ้นบนหน้าใบใบ มีลักษณะสีเขียวปนเทา ซึ่งจะขยายใหญ่ขึ้นและจะเริ่มเปลี่ยนเป็นสีคล้ายสนิม ซึ่งเป็นระยะที่สาหร่ายพวกนี้สร้างอวัยวะขยายพันธุ์ ซึ่งจะแพร่ระบาดไปยังใบอื่นได้ เนื่องจากสาหร่ายเป็นพืชขนาดเล็กที่ต้องการแสงแดดและความชื้นสูง ดังนั้น อาการของโรคจึงมักจะเกิดบนใบหรือกิ่งที่ได้รับแสงแดดเสมอ

โรคนี้ปกติจะไม่ทำความเสียหายให้กับมะม่วงมากนัก นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงการไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างทั่วถึงสำหรับการป้องกันกำจัด หากระบาดรุนแรงควรฉีดพ่นด้วยสารประกอบพวกทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ (copper oxychloride)

๕. โรคราสีชมพู เกิดจากเชื้อรา *Corticium salmonicolor* Berk et Br. ซึ่งเชื้อราพวกนี้สามารถทำลายพืชอื่นได้หลายชนิด เช่น ส้ม ทุเรียน ขนุน ยางและกาแฟ

อาการ ส่วนใหญ่จะสังเกตเห็นอาการเมื่อใบเหลือง หรือร่วงแล้ว ถ้าตรวจดูตามกิ่งที่ใบร่วงนั้นจะเห็นเชื้อราสีขาวมีลักษณะเป็นผง ๆ ขึ้นตามกิ่ง เมื่อฉีกใบเปลือกออกบางๆ จะเห็นว่าบริเวณเปลือกที่มีราขึ้น ทำลายนั้นจะเป็นสีน้ำตาล ซึ่งถ้าเชื้อราเจริญรอบกิ่งก็จะทำให้กิ่งแห้งตายในที่สุด เชื้อราสีขาวจะค่อยๆ แยกขึ้นจนเห็นมีลักษณะสีชมพูปนอยู่

การป้องกันกำจัด โดยการตัดกิ่งที่เป็นโรคทิ้งทำลายเสีย การตัดแต่งกิ่งมะม่วงเอากิ่งย่อยที่อยู่ในทรงพุ่มออก ทำให้ทรงพุ่มต้นมะม่วงโปร่ง ปริมาณความชื้นในทรงพุ่มก็จะลดลงเป็นการลดความเสียหายจากการเป็นโรคนี้ อีกวิธีหนึ่ง การตรวจตราต้นมะม่วงอยู่เสมอ ๆ จะช่วยให้สามารถเห็นลักษณะอาการของโรคได้ตั้งแต่ยังเป็นไม่มาก ซึ่งทำให้การบำบัดรักษาทำได้ง่ายโดยการฉีกเปลือกบริเวณที่เป็นโรคออกให้หมด แล้วทาด้วยยากันราพวกสารประกอบทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ (copper oxychloride) ในบริเวณที่มีโรคระบาดมากอาจจะใช้ยางด่างทาหรือฉีดพ่นตามกิ่งที่อยู่ใกล้กับกิ่งเป็นโรค

พืชผัก โรคที่สำคัญ ได้แก่

๑. โรคราน้ำค้าง เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา *Peronosporaparasitica*

อาการ ใบจะเป็นจุดละเอียดสีดำอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ด้านใต้ใบ ตรงจุดเหล่านี้จะมีราสีขาวอมเทาอ่อนคล้ายผงแป้งขึ้นเป็นกลุ่มๆ กระจายทั่วไป ใบที่อยู่ตอนล่างๆ จะมีแผลเกิดก่อนแล้วลุกลามขึ้นไปยังใบที่อยู่สูงกว่า ใบที่มีเชื้อราขึ้นเป็นกลุ่มกระจายเต็มใบจะมีลักษณะเหลืองและใบจะร่วงหรือแห้ง ในเวลาที่อากาศไม่ชื้นจะไม่พบผงแป้งและแผลแห้งเป็นสีเทาดำ

การระบาด โรคนี้ระบาดได้ทั้งแต่ระยะที่เป็นต้นกล้าจนเจริญเติบโตเต็มที่ ซึ่งจะทำให้ความเสียหายมากเพราะทำให้ใบเสียมากและเจริญเติบโตช้า โรคนี้ไม่ทำให้ต้นตาย แต่ทำให้น้ำหนักลดลง เพราะต้องตัดใบที่เป็นโรคทิ้ง ทำให้ได้น้ำหนักน้อยลง

การป้องกันกำจัด ให้ฉีดพ่นด้วยยาป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไชเน็บ , มาเน็บ , เบนเลท , ไดโฟลาแทน , เบนโนมิล, ดาโคนิล, แคปแทน หรือยาชนิดอื่นๆ ที่มีสารทองแดงเป็นองค์ประกอบ แต่สารประกอบทองแดงไม่ควรใช้ในระยะที่ยังเป็นต้นกล้า เพราะจะเป็นพิษต่อต้นกล้า

๒. โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา *Alternaria brassicae*

อาการ ถ้าเกิดกับต้นกล้าจะพบจุดแผลเล็กๆสีน้ำตาลที่บริเวณใบ โคนต้น ถ้าต้นโตแล้ว ใบมีแผลวงกลมสีน้ำตาลซ้อนกันหลายชั้น เนื้อเยื่อรอบๆ แผลเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ขนาดของแผลมีทั้งเล็กและใหญ่ บนแผลมักจะมีเชื้อราชั้นบางๆ มองเห็นเป็นผงสีดำ ผักบางชนิดและบางพันธุ์มีแผลที่ก้านใบเล็ก เป็นจุดสีน้ำตาล ปนดำ เนื้อเยื่อบุลงไปเล็กน้อย การผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก ในที่บางแห่งก็เคยพบว่า มีแผลวงกลมบนฝักอ่อนด้วย ทำให้ฝักอ่อนแห้งเป็นสีน้ำตาล เมล็ดลีบแบน ใบแก่ที่อยู่ตอนล่างมักจะเป็นโรคมากกว่า

การระบาด สปอร์ของเชื้อสาเหตุสามารถปลิวไปได้ไกลๆโดยไปตามน้ำ ลม แมลง สัตว์ เครื่องมือการเกษตร มนุษย์ และสามารถติดไปกับเมล็ดพันธุ์ ได้หรืออาศัยอยู่กับวัชพืชในแปลง

สภาพที่เหมาะสมต่อการเกิดโรค ความชื้นสูง สภาพอากาศร้อนชื้น โดยเฉพาะในฤดูฝน อุณหภูมิอยู่ระหว่าง ๒๕-๓๐ องศาเซลเซียส

การป้องกันกำจัด

- ทำลายต้นเป็นโรคโดยการขุดถอนไปเผาทิ้ง
- ปลุกพืชหมุนเวียน
- ไม่ควรให้น้ำแบบฉีดพ่นฝอย
- แช่เมล็ดในน้ำร้อน ๕๐ องศาเซลเซียส นาน ๓๐ นาที (ยกเว้นกะหล่ำดอก) คลุกด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชก่อนปลูก
- การฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราอยู่เสมอๆ

๓. โรคเหี่ยว เกิดจากเชื้อรา *Fusarium oxysporum*

อาการ เกิดอาการเหี่ยวอย่างช้า ๆ ใบที่อยู่โคนต้นเปลี่ยนเป็นสีเหลือง และร่วง ต่อมาใบจะเหี่ยวทั้งต้น เมื่อผ่าลำต้นบริเวณเหนือระดับดินตามยาวจะพบว่าท่อน้ำท่ออาหารเป็นสีน้ำตาล การผิดปกติของท่อน้ำท่ออาหารนี้จะลงไปถึงส่วนรากด้วย พริกที่เป็นโรคนี้นั้นสุดท้ายจะแห้งตาย

การระบาด การเกิดโรคนี้นี้มักจะเกิดเป็นหย่อม ๆ ถ้าสภาพอากาศมีอุณหภูมิสูง และดินมีความชื้นสูง จะทำให้โรคนี้อาการระบาดได้ดี

การป้องกันกำจัด

- ถ้าพบโรคในแปลงต้องถอนต้นที่เป็นโรคเผาทำลาย
- ก่อนปลูกพริกควรปรับสภาพดินด้วยปูนขาว และปุ๋ยคอก

๔. โรคราสนิมขาวในผัก เกิดจากเชื้อรา *Albugo ipomoea-aquaticae* Sawada

อาการ มีจุดสีเหลืองขีดด้านบนของใบ ด้านใต้ใบตรงกันข้ามจะเป็นตุ่มนูนเล็ก ๆ ขนาด ๑-๒ มิลลิเมตร อาจพบลักษณะปุ่มปม หรือบวมพองโตขึ้นในส่วนของก้านใบและลำต้น

การป้องกันกำจัด

- เมื่อมีโรคระบาดให้ฉีดพ่นใต้ใบด้วย เมตาแล็กซิล (metalaxyl) สลับกับแมนโคเซบ(mancozeb) ตามอัตราที่แนะนำบนฉลาก หากมีฝนตกชุกให้ผสมสารจับใบ

- คลุกเมล็ดก่อนปลูกด้วย เมตาแล็กซิล (metalaxyl) และเลือกใช้เมล็ดจากแหล่งที่ไม่มีโรคระบาดมาก่อน
- ดูแลระบบการให้น้ำในแปลงปลูก อย่าให้ขึ้นและจนเกินไป

๕. โรคเน่าคอดิน เกิดจาก เชื้อรา Pythium sp. หรือ Phytophthora sp.

อาการ เป็นโรคที่เกิดขึ้นเฉพาะในแปลงต้นกล้าเท่านั้น เนื่องจากการหว่านเมล็ดที่แน่นทึบ อับลม และต้นเบียดกันมาก ถ้าในแปลงมีเชื้อโรคแล้วต้นกล้าจะเกิดอาการเป็นแผลชำที่โคนต้นระดับดิน เนื้อเยื่อตรงแผลจะเน่าและแห้งไปอย่างรวดเร็ว ถ้าถูกแสงแดดทำให้ต้นกล้าหักพับ ต้นเหี่ยวแห้งตายในเวลารวดเร็ว

การระบาด เชื้อราติดมากับเมล็ด หรืออยู่ในดินดิน น้ำ ฝน พบโรคได้บ่อยในฤดูฝนหรือปลายฤดูฝนต้นฤดูหนาว

การป้องกันกำจัด

- เตรียมแปลงให้มีการระบายน้ำดี อย่าให้น้ำขังและในแปลง
- ใช้เมล็ดพันธุ์ดีจากแหล่งที่ไม่มีการระบาดของโรค ไม่มีเชื้อจุลินทรีย์ติดมากับเมล็ด และมีความงอกสูงและไม่หว่านเมล็ดแน่นเกินไป
- หมั่นตรวจแปลง พบต้นเป็นโรครีบขุดเอาดินและต้นเป็นโรคทำลายหรือฝังลึกนอกแปลงเปิดหน้าดินตากแดดหลายๆ แดด

- ผลิภัณฑ์มวลรวมของตำบลสวนแตง

- สับก้อน/แฮมพู สมุนไพร
- ตะกร้าจากเชือกกรม/เชือกพลาสติก
- โคมไฟลูกปัด
- เต้าอั้งโล่/เต้าเศรษฐกิจ
- ไม้กวาดทางมะพร้าว
- น้ำยาล้างจาน
- งานจิปาละ/งานฝีมือ
- ขนมไทยต่างๆ
- ข้าว
- ไม้ผล
- ไม้ดอก

- รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรหลายชนิด ได้แก่ ทำนา ปลูกไม้ผล พืชผัก การปศุสัตว์ ประมง ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยทั้งในและนอกภาคการเกษตรทั้งสิ้น ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี โดยแยกเป็นรายได้ภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ ๖๐,๐๐๐ บาท และนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยปีละ ๔๐,๐๐๐ บาท

สำหรับรายจ่ายในครัวเรือนจะเป็นค่าใช้จ่ายในภาคการเกษตรซื้อปัจจัยการผลิต เฉลี่ยปีละ ๖๐,๐๐๐ บาท/ปี ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท/ปี จะเห็นได้ว่าคงเหลือปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท/ปี

- จำนวนประชากรและครัวเรือน

ตำบลสวนแตง มีประชากรจำนวน ๓๑๕๘ ครัวเรือน โดยเป็นครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๙๗๖ ครัวเรือน

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลจำนวนประชากรของตำบลสวนแตง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนเกษตรกร		
			ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน	จดทะเบียนแล้ว	ไม่ได้จดทะเบียน
รวมทั้งสิ้น		๓๑๕๘	๔๘๓๘	๕๒๒๒	๑๐๐๖๐	๙๗๖	๙๗๖	-
๑	ดอนระกำ	๒๑๐	๓๖๐	๔๐๔	๗๖๔	๘๗	๘๗	-
๒	ไผ่แปลกแม่	๑๙๐	๓๑๐	๓๔๒	๖๕๒	๑๐๓	๑๐๓	-
๓	วังฆ้อง	๓๓๘	๖๑๗	๖๕๒	๑,๒๖๙	๑๐๗	๑๐๗	-
๔	สวนแตง	๑๕๖๙	๒๐๗๓	๒๒๑๐	๔๒๘๓	๒๙๖	๒๙๖	-
๕	ป่าลำดำ	๒๒๔	๓๖๕	๔๐๓	๗๖๘	๑๐๑	๑๐๑	-
๖	ไผ่ลูกนก	๑๕๗	๒๕๑	๒๗๔	๕๒๕	๘๘	๘๘	-
๗	ดอนคูณ	๑๘๒	๓๒๓	๓๖๒	๖๘๕	๙๖	๙๖	-
๘	ท่าช้าง	๑๓๑	๒๖๐	๒๖๗	๕๒๗	๕๗	๕๗	-
๙	หนองกระทุ่ม	๑๕๗	๒๗๙	๓๐๘	๕๘๗	๔๑	๔๑	-

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลจำนวนประชากรแยกชายหญิงและช่วงอายุของตำบลสวนแตง

หมู่ที่	ประชากรทั้งหมด (คน)	ช่วงอายุ (ปี)													
		แรกเกิด-๑๗ ปี		๑๘ -๒๕ ปี		๒๖ - ๓๕ ปี		๓๖ - ๔๕ ปี		๔๖ - ๕๕ ปี		๕๖ - ๖๕ ปี		๖๕ ปีขึ้นไป	
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
รวม	๑๐๐๖๐	๑๐๑๕	๙๖๖	๔๙๖	๔๙๓	๗๕๘	๗๐๔	๗๖๗	๗๕๐	๗๓๘	๘๓๔	๕๓๕	๖๗๗	๕๒๙	๗๙๘
๑	๗๔๖	๘๔	๗๖	๓๔	๔๗	๕๖	๖๓	๕๖	๕๘	๕๖	๕๙	๓๗	๕๓	๓๗	๔๘
๒	๖๕๒	๕๒	๕๙	๔๔	๓๒	๔๓	๓๘	๕๗	๕๑	๔๒	๖๒	๓๑	๔๖	๔๑	๕๔
๓	๑,๒๖๙	๑๓๐	๑๒๕	๔๐	๖๗	๑๒๘	๙๖	๙๔	๙๓	๘๖	๑๐๙	๗๖	๖๙	๖๓	๙๓
๔	๔,๒๘๓	๔๓๕	๓๘๖	๒๑๐	๑๙๖	๓๐๘	๒๘๒	๓๑๙	๓๒๕	๓๓๓	๓๔๗	๒๓๐	๓๐๘	๒๓๘	๓๖๖
๕	๗๖๘	๗๒	๖๘	๔๐	๓๑	๔๙	๖๐	๕๙	๕๒	๔๕	๖๗	๕๖	๕๙	๔๔	๖๖
๖	๕๒๕	๕๕	๕๖	๑๙	๒๒	๔๕	๓๙	๕๐	๔๖	๓๑	๓๔	๒๗	๓๖	๒๔	๔๑
๗	๖๘๕	๖๘	๘๔	๓๗	๓๘	๔๓	๕๒	๕๗	๔๕	๕๓	๕๓	๓๓	๔๒	๓๒	๔๘
๘	๕๒๗	๕๓	๔๘	๓๔	๒๔	๕๐	๓๘	๓๑	๓๐	๓๖	๔๘	๒๖	๓๒	๓๐	๔๗
๙	๕๘๗	๖๖	๖๔	๓๘	๓๖	๓๖	๓๖	๔๔	๕๐	๕๖	๕๕	๑๙	๓๒	๒๐	๓๕

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ ปี ๒๕๖๒

- การศึกษา/ศาสนา

ประชาชนของตำบลสวนแตง นับถือศาสนาพุทธ และมีสถานศึกษาระดับอนุบาล - ประถมศึกษา จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดไผ่แปลกแม่ โรงเรียนวัดสวนแตง โรงเรียนวัดไผ่ลูกนก และโรงเรียนบ้านสังฆายเณร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสวนแตงวิทยา จำนวนนักเรียน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖) ประมาณร้อยละ ๙๐ ของประชาชนทั้งตำบล ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาด้านการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแผนใหม่ การรับรู้ข่าวสาร และการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ ได้

- มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๔ แห่ง ดังนี้
 ๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไผ่แปลกแม่ ที่ตั้งหมู่ที่ ๒
 ๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนแตง ที่ตั้งหมู่ที่ ๔
 ๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไผ่ลูกนก ที่ตั้งหมู่ที่ ๖
 ๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังขจายเถร ที่ตั้งหมู่ที่ ๘
- สถานศึกษาระดับอนุบาล-ประถมศึกษา จำนวน ๔ แห่ง ดังนี้
 ๑. โรงเรียนวัดไผ่แปลกแม่ ที่ตั้งหมู่ที่ ๒
 ๒. โรงเรียนวัดสวนแตง ที่ตั้งหมู่ที่ ๔
 ๓. โรงเรียนวัดไผ่ลูกนก ที่ตั้งหมู่ที่ ๖
 ๔. โรงเรียนวัดสังขจายเถร ที่ตั้งหมู่ที่ ๘
- สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๑ แห่ง คือ โรงเรียนสวนแตงวิทยา
- วัด จำนวน ๕ วัด ได้แก่
 ๑. วัดดอนระกำ ที่ตั้งหมู่ที่ ๑
 ๒. วัดไผ่แปลกแม่ ที่ตั้งหมู่ที่ ๒
 ๓. วัดสวนแตง ที่ตั้งหมู่ที่ ๔
 ๔. วัดไผ่ลูกนก ที่ตั้งหมู่ที่ ๖
 ๕. วัดสังขจายเถร ที่ตั้งหมู่ที่ ๘
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๑ แห่ง หมู่ที่ ๒

ตารางที่ ๗ แสดงระดับการศึกษา และศาสนสถานของตำบลสวนแตง

หมู่ที่	จำนวนสถานศึกษาและศาสนสถาน (แห่ง)				
	ระดับประถม	ระดับมัธยม	วัด	โบสถ์	ศูนย์เด็กเล็ก
๑	-	-	๑	๑	-
๒	๑	-	๑	๑	๑
๓	-	-	-	-	-
๔	๑	๑	๑	๑	๑
๕	-	-	-	-	-
๖	๑	-	๑	๑	๑
๗	-	-	-	-	-
๘	๑	๑	๑	๑	๑
๙	-	-	-	-	-
รวม	๔	๒	๕	๕	๔

- สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๓ แห่ง ดังนี้
 ๑. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสวนแตง ที่ตั้งหมู่ที่ ๔
 ๒. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไผ่ลูกนก ที่ตั้งหมู่ที่ ๖
 ๓. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังขจายเถร ที่ตั้งหมู่ที่ ๘
- อัตราการมีส้วมใช้ ร้อยละ ๑๐๐
- ระบบไฟฟ้าครอบคลุม ๑๐๐% ของครัวเรือน

- ประปา ระบบประปาให้การบริการครอบคลุมพื้นที่ บางครัวเรือนใช้ระบบประปาส่วนภูมิภาค บางครัวเรือนใช้ประปาหมู่บ้าน
- โทรศัพท์ ให้การบริการครอบคลุมพื้นที่

- **ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน**

- ที่พักสายตรวจ มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัครตำรวจชุมชน ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ให้การบริการและดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ชุมชน

- **ประเพณีและวัฒนธรรม**

- ประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีสงกรานต์ และสารทลาว
- พิธีกรรม เช่น พิธีกรรมในงานอุปสมบท งานแต่งงาน งานฌาปนกิจ และวันสำคัญทางศาสนา
- ประชาชนตำบลสวนแตงมีความคิดหรือค่านิยมที่ตามๆกัน ขาดการวิเคราะห์ด้านการตลาด

การดำรงชีพมักเลียนแบบกัน

- ภูมิปัญญา ตำบลสวนแตงมีแหล่งความรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติทั้งในรูปศิลปวัฒนธรรม และภูมิความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม เรียกว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” และเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่

๑. การทำน้ำหมัก หรือสารสกัดชีวภาพ ที่นำมาใช้ในนาข้าว พืชผัก ไม้ผล ใช้เป็นฮอร์โมน และสารไล่แมลง ช่วยลดต้นทุนการผลิต และรักษาสิ่งแวดล้อม

๒. การทำนาแบบลุ่มตอซัง และไม่เผาฟางข้าว เป็นการลุ่มตอซังและเกลี่ยฟางข้าวกระจายทั่วแปลง ใช้รถไถ แล้วฉีดจุลินทรีย์หมักทั้งไว้ให้หมดแก๊ส เป็นการปรับปรุงบำรุงดิน ลดต้นทุนการผลิต และรักษาสภาพแวดล้อม

- **องค์กร/สถาบันต่างๆ**

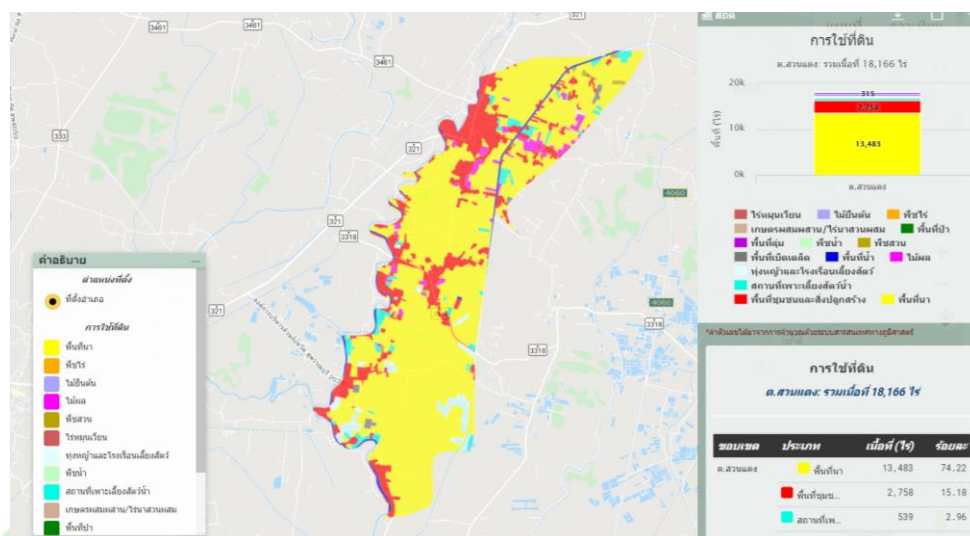
ตำบลสวนแตง มีองค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาและดูแลสังคม เช่น อสม. อปพร., คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ, รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น, กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

- มีแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ ญาติพี่น้อง และอื่นๆ

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	ประมาณ	๖๐%
๒. สหกรณ์การเกษตร	ประมาณ	๑๕%
๓. ธนาคารพาณิชย์	ประมาณ	๑๐%
๔. ญาติพี่น้อง	ประมาณ	๕%
๕. ตนเอง	ประมาณ	๕%
๖. อื่นๆ (เช่น กองทุนหมู่บ้าน)	ประมาณ	๕%

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ตำบลสวนแตง มีพื้นที่ใช้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรในเขตความเหมาะสมมาก

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
 ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ ๘ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่การเกษตร	พื้นที่อยู่อาศัย	พื้นที่สาธารณะ	พื้นที่อื่นๆ
สวนแตง	๑๘๑๖๖	๑๓๔๘๔	๒๗๕๘	๘๒	๑๓๔๒

ตารางที่ ๙ แสดงชนิดพืชและพื้นที่ของตำบลสวนแตง

หมู่ที่	ข้าว				ไม้ผล					
	นาปี		นาปรัง		มะม่วง		ฝรั่ง		ลำไย	
	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
รวม	๙๕๗	๑๕๘๘๕	๙๕๗	๑๕๘๘๕	๙๘	๔๖๕	๑	๑	๑	๕
๑	๘๗	๒๐๖๑	๘๗	๒๐๖๑	๓	๑๐				
๒	๑๐๒	๒๐๐๘	๑๐๒	๒๐๐๘	๓	๒๐				
๓	๑๐๔	๑๕๖๓	๑๐๔	๑๕๖๓	๓	๓๐				
๔	๒๘๔	๓๙๕๙	๒๘๔	๓๙๕๙	๓๐	๑๖๐	๑	๑	๑	๕
๕	๑๐๑	๑๘๖๔	๑๐๑	๑๘๖๔	๒๖	๘๐				
๖	๘๘	๑๘๖๐	๘๘	๑๘๖๐						
๗	๙๖	๑๓๑๗	๙๖	๑๓๑๗	๑๘	๖๐				
๘	๕๕	๖๗๕	๕๕	๖๗๕	๖	๘๐				
๙	๔๐	๕๗๘	๔๐	๕๗๘	๙	๒๕				

หมู่ที่	พืชผัก									
	คะน้า		ผักบุ้งน้ำ		โหระพา		ถั่วฝักยาว		มะระจีน	
	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
รวม										
๑										
๒										
๓	๑	๑๐	๑	๒	๑	๑๐				
๔									๒	๔
๕							๑	๑		
๖										
๗										
๘										
๙										

หมายเหตุ: คะน้าปลูกสลับกับโหระพา

หมู่ที่	ไม้ดอก			
	ดาวเรือง		บัวหลวง	
	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
รวม	๒	๖	๒	๐.๕
๓			๒	๐.๕
๔	๒	๖		

● ระบบการผลิต

- นาข้าว เกษตรกรจะทำการผลิตข้าวปีละ ๒ ครั้ง มีบางส่วนที่มีพื้นที่ไถ่กล่ลงส่งน้ำชลประทาน และที่ตอนไม่มีปัญหาทกภัยจะผลิตข้าว ๒ ปี ได้ ๕ ครั้ง

- มะม่วง เกษตรกรจะผลิตมะม่วงในฤดู และนอกฤดู ซึ่งจะเก็บเกี่ยวได้ปีละ ๒ ครั้ง

- พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผัก ๑ ชนิด ใน ๑ แปลง และ ๒ - ๓ ชนิด ในแปลงเดียวกัน ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกในแต่ละครั้งตามสภาวะการตลาดในท้องถิ่นและตลาดภายนอกท้องถิ่น

- ไม้ดอก ปลูกได้ตลอดทั้งปี เป็นพืชที่ทำรายได้สูง

- โคเนื้อ มีการเลี้ยงโดยวิธีการปล่อยทุ่ง ให้อาหารและแร่ธาตุเสริม ป้องกันและกำจัดโรคระบาด โดยกรมปศุสัตว์

- สุกร เกษตรกรซื้อลูกสุกรมาเลี้ยง/ผลิตลูกสุกรเอง ผลิตสุกรขุนจำหน่าย และจำหน่ายลูกสุกร ซึ่งจะผสมอาหารสำหรับเลี้ยงสุกรเอง

- เป็ด เกษตรกรเลี้ยงเป็ดเนื้อไว้บริเวณบ้าน และปล่อยทุ่ง ให้อาหารและแร่ธาตุเสริม ส่วนเป็ดไข่จะเลี้ยงโดยการปล่อยทุ่ง และให้อาหารและแร่ธาตุเสริม ทำวัคซีนป้องกันโรคระบาด

- ไก่ เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อและไก่ไข่ในโรงเรือนใกล้บ้าน และเลี้ยงบนบ่อปลา ส่วนไก่พื้นเมืองจะเลี้ยงไว้บริเวณบ้านเพื่อไว้บริโภคและจำหน่าย ส่วนใหญ่ไม่มีการทำวัคซีนป้องกันโรค จะให้หากินเองตามธรรมชาติ และให้ข้าวเปลือกเสริม

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
ข้าว				→	←					→	←		๑-๙
พืชผัก	←											→	๑-๙
ไม้ผล	←											→	๑-๙
ไม้ดอก	←											→	๓,๔
ประมง	←											→	๑-๙
ปศุสัตว์	←											→	๑-๙

ภาพที่ ๑๐ ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตร

๑) เกษตรกร

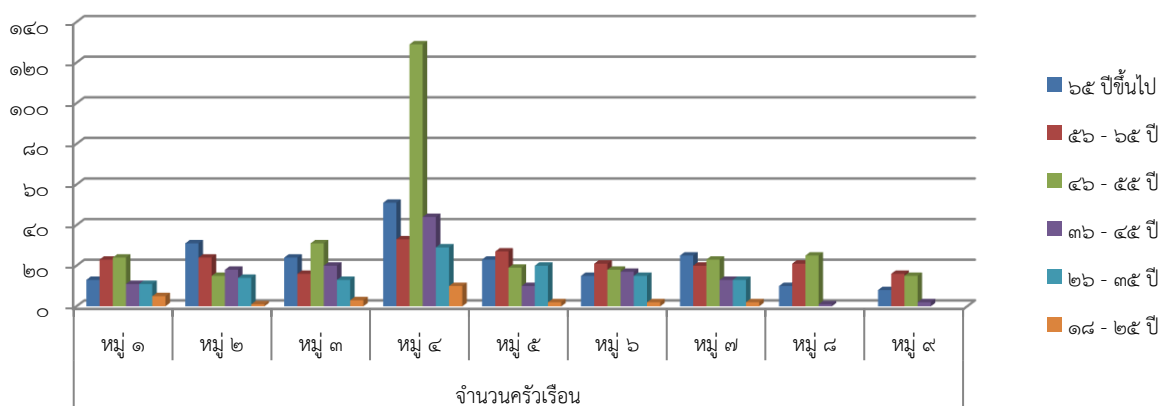
(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

ตำบลสวนแตง มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๙๑๒ ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๒๗๙ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕๙ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๑๘๘ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๑ อันดับสามอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๘๗ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕๑ อันดับสี่อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปีจำนวน ๑๒๗ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๓ อันดับห้าอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี จำนวน ๑๐๗ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๓ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๒๔ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๓ ตามลำดับ

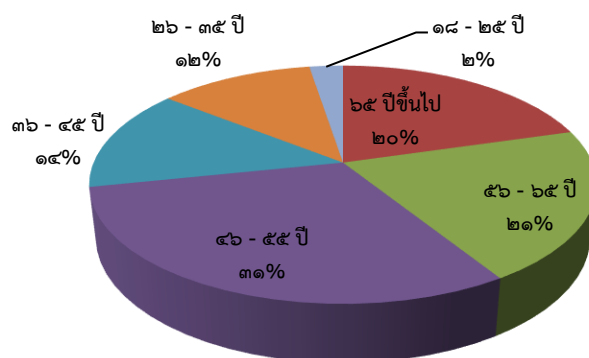
ตารางที่ ๑๐ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนครุว์เรือน									รวม	ร้อยละ
	หมู่ ๑	หมู่ ๒	หมู่ ๓	หมู่ ๔	หมู่ ๕	หมู่ ๖	หมู่ ๗	หมู่ ๘	หมู่ ๙		
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๓	๓๐	๒๓	๕๐	๒๓	๑๕	๒๕	๑๐	๘	๒๐๐	๒๐.๕๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๓	๒๔	๑๔	๓๒	๒๖	๒๑	๒๐	๒๑	๑๖	๒๐๑	๒๐.๕๙
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๔	๑๕	๓๑	๑๒๙	๑๖	๑๘	๒๓	๒๓	๑๔	๒๙๙	๓๐.๖๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๑	๑๘	๒๐	๓๗	๑๔	๑๗	๑๓	๑	๒	๑๓๖	๑๓.๙๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๑	๑๔	๑๓	๒๖	๒๐	๑๕	๑๓			๑๑๕	๑๑.๗๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๕	๑	๓	๑๐	๒	๒	๒			๒๕	๒.๖๓
รวม	๘๗	๑๐๓	๑๐๗	๒๙๖	๑๐๑	๘๘	๙๖	๕๗	๔๑	๙๑๒	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑๑ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ รายหมู่บ้าน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑๒ แสดงเปอร์เซ็นต์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลสวนแตง อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

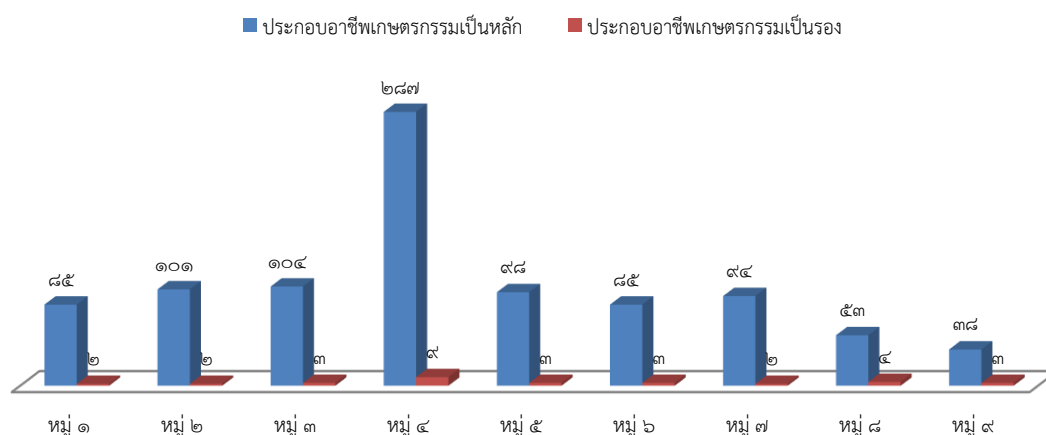
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลสวนแตง มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๘๘๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๗ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓

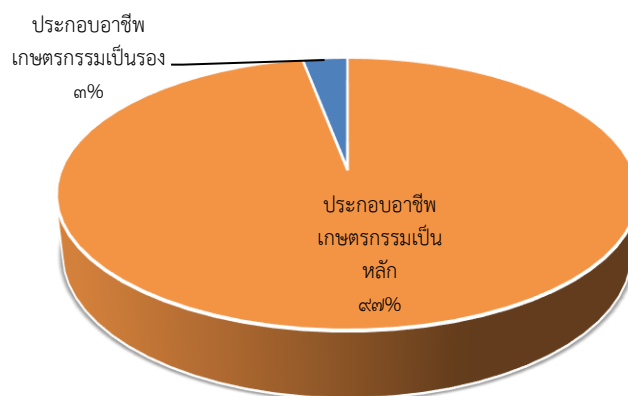
ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลสวนแตง อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

	จำนวนครัวเรือน									รวม	ร้อยละ
	หมู่ ๑	หมู่ ๒	หมู่ ๓	หมู่ ๔	หมู่ ๕	หมู่ ๖	หมู่ ๗	หมู่ ๘	หมู่ ๙		
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๘๕	๑๐๑	๑๐๔	๒๘๗	๙๘	๘๕	๙๔	๕๓	๓๘	๙๔๕	๙๗
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒	๒	๓	๙	๓	๓	๒	๔	๓	๓๑	๓
รวม	๘๗	๑๐๓	๑๐๗	๒๙๖	๑๐๑	๘๘	๙๖	๕๗	๔๑	๙๗๖	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ รายหมู่บ้าน ตำบลสวนแตง อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะเปอร์เซ็นต์การประกอบอาชีพ ตำบลสวนแตง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

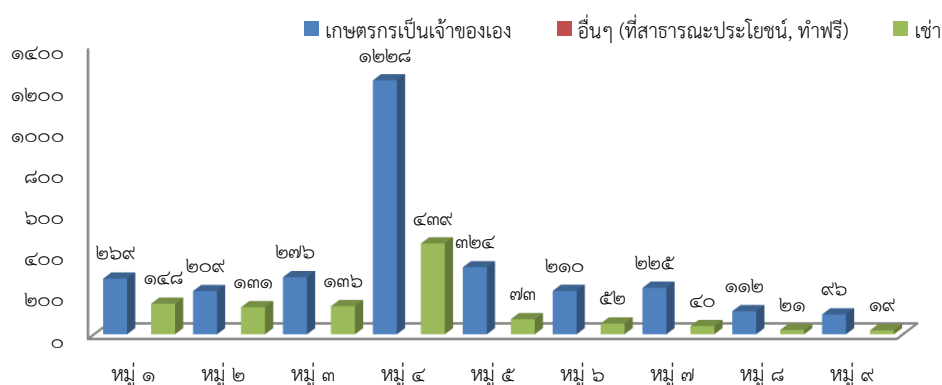
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลสวนแตง ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของจำนวน ๒๙๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๕๘ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๑๐๕๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๔๒ ตามลำดับ (หมายเหตุ: เกษตรกรคนเดียวมีการถือครองหลายรูปแบบ)

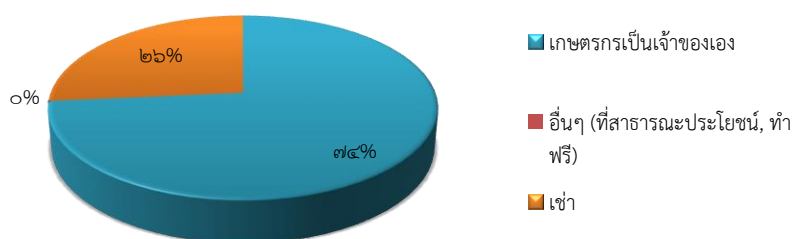
ตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
จังหวัดสุพรรณบุรี

ลักษณะการถือครอง	จำนวนครัวเรือน									รวม	ร้อยละ
	หมู่ ๑	หมู่ ๒	หมู่ ๓	หมู่ ๔	หมู่ ๕	หมู่ ๖	หมู่ ๗	หมู่ ๘	หมู่ ๙		
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๒๖๙	๒๐๙	๒๗๖	๑๒๒๘	๓๒๔	๒๑๐	๒๒๕	๑๑๒	๙๖	๒๙๔๙	๗๓.๕๘
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)											
เช่า	๑๔๘	๑๓๑	๑๓๖	๔๓๙	๗๓	๕๒	๔๐	๒๑	๑๙	๑๐๕๙	๒๖.๔๒
รวม	๔๑๗	๓๔๐	๔๑๒	๑๖๖๗	๓๙๗	๒๖๒	๒๖๕	๑๓๓	๑๑๕	๔๐๐๘	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน รายหมู่บ้าน ตำบลสวนแตง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑๖ แสดงเปอร์เซ็นต์ลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลสวนแตง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

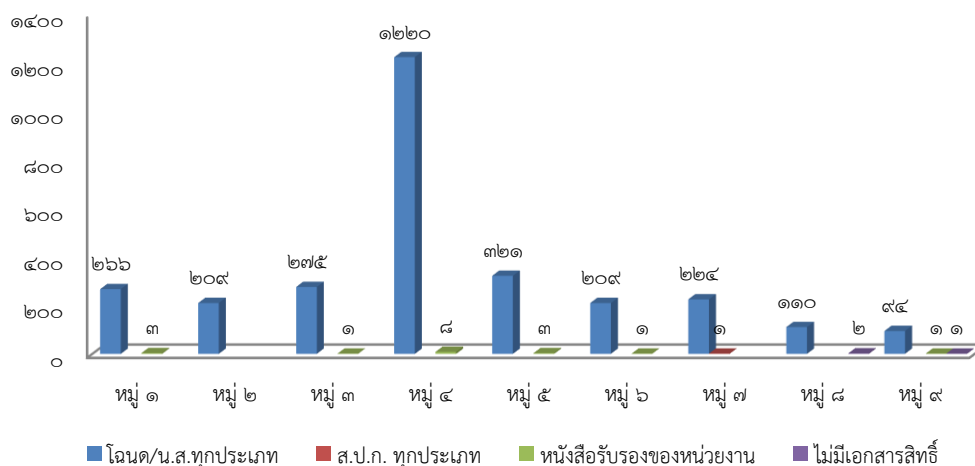
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

เกษตรกรตำบลสวนแตง มีการถือครองที่ดินแบบมีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๒๙๒๘ ครัวเรือน รองลงมามีการถือครองที่ดินแบบมีเอกสารสิทธิ์ประเภทหนังสือรับรองของหน่วยงาน ๑๗ ครัวเรือน และไม่มีเอกสารสิทธิ์ ๓ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
	โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑	๒๖๖		๓		๒๖๙
๒	๒๐๙				๒๐๙
๓	๒๗๕		๑		๒๗๖
๔	๑๒๒๐		๘		๑๒๒๘
๕	๓๒๑		๓		๓๒๔
๖	๒๐๙		๑		๒๑๐
๗	๒๒๔	๑			๒๒๕
๘	๑๑๐			๒	๑๑๒
๙	๙๔		๑	๑	๙๖
รวม	๒๙๒๘	๑	๑๗	๓	๒๙๔๙

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑๗ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ รายหมู่บ้าน ตำบลสวนแตง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลสวนแตง มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๒ กลุ่ม มีสมาชิก ๗๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๒๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๕ ราย และวิสาหกิจชุมชน ๖ แห่ง สมาชิก ๑๘๐ ราย

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑												
๒			๑	๑๒			๑	๓๐				
๓												
๔	๒	๗๐			๑	๑๕	๔	๑๒๐				
๕												
๖			๑	๑๓			๑	๓๐				
๗												
๘												
๙												
รวม	๒	๗๐	๒	๒๕			๖	๑๘๐				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลสวนแตงมีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ จัดการดินปุ๋ยชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๙ ศูนย์

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลสวนแตง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศสสัตว์	ปกริป	
๑									
๒						๑			
๓					๑	๑			
๔	๑	๑	๑	๑		๖			
๕									
๖									
๗						๑			
๘									
๙									
รวม	๑	๑	๑	๑	๑	๙			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลสวนแตง มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๙ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๙ ราย รองลงมาคืออาสาสมัครหลวง ๓ ราย และหมอดินอาสา ๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หมู่บ้าน

ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฎิรูปที่ดิน
๑						๑			
๒	๑					๑			
๓						๑			
๔	๑	๑			๑	๑		๑	
๕						๑			
๖						๑			
๗						๑			
๘	๑				๑	๑			
๙						๑			
รวม	๓	๑	๐	๐	๒	๙	๐	๑	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลสวนแตงมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลสวนแตงมีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
๔	๑	นายพิชิต เกียรติสมพร	๒๒/๒ ม.๔ ต.สวนแตง อ.เมืองฯ จ.สุพรรณบุรี
รวม	๑		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสวัสดิ์ ชีพนุรัตน์

บ้านเลขที่ ๑๔๔ หมู่ ๔ ต.สวนแตง อ.เมืองสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี

สถานการณ์ของพื้นที่ : ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยทำนาเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๘๐ มีส่วนน้อยทำสวนคิดเป็นร้อยละ ๑๕ ปลูกผักและเลี้ยงสัตว์คิดเป็นร้อยละ ๕ ซึ่งการทำนาแต่เดิมนั้นก็เกิดปัญหาต่างๆ ได้แก่

๑. เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกขาดความน่าเชื่อถือในเรื่องสายพันธุ์ ชั้นพันธุ์ ความบริสุทธิ์ และเมล็ดแดง
๒. ประสบปัญหาเงินทุนในการจัดหาเมล็ดพันธุ์เพื่อเพาะปลูก
๓. ขาดความรู้ และที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาเมื่อประสบปัญหาโรคและแมลงรบกวน การใช้ปุ๋ย และสารเคมีเกินความจำเป็น
๔. ขาดการจัดการในการเก็บเกี่ยวข้าวเพื่อให้ได้คุณภาพเหมาะสมสำหรับการเป็นข้าวปลูกในฤดูต่อไป
๕. ไม่สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางได้

แนวทางการพัฒนา : ๑. การบริหารจัดการฐานเรียนรู้

๒. พัฒนาคณะกรรมการและสมาชิก อบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การใช้เครื่องโรยข้าววงอกเพื่อลดอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าว

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การผลิตข้าวคุณภาพ

๒. เกษตรปลอดการเผา

๓. การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน

๔. การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี

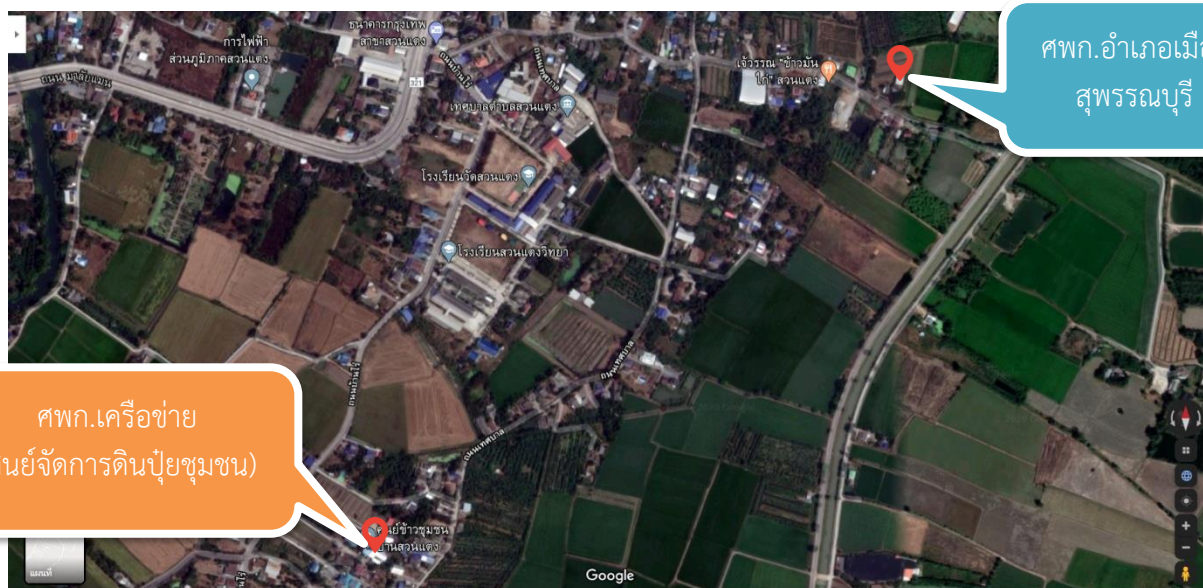
หลักสูตรบังคับ : เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม

หลักสูตรเสริม : ๑. การปรับปรุงบำรุงดิน

๒. การผลิตชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ ๑๘ ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนสวนแตง	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๔	สวนแตง	นายพิชิต เกียรติสมพร	๐๘๙-๑๗๔๒๕๗๒

ภาพที่ ๑๘ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เครือข่าย ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตำบลสวนแตง มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ๒ แปลง ชนิดพืช ข้าว ได้แก่

๑. แปลงใหญ่ทั่วไป (ข้าว) ปี ๒๕๕๙ กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลสวนแตง
กิจกรรม ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๕๓๕ บาท/ไร่ เป็น ๓,๐๘๐ บาท (๑๓%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๑๐๐๐ กก./ไร่ เป็น ๑,๐๐๐ /ไร่ (๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๖๘๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓๐๕๙ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. รักษาต้นทุนการผลิต
๒. รักษาปริมาณผลผลิต
๓. รักษาคุณภาพการผลิต

๒. แปลงใหญ่ทั่วไป (ข้าว) ปี ๒๕๖๐ กลุ่มเกษตรกรร่วมใจพัฒนาบ้านสวนแตง
กิจกรรม ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๐๖๐ บาท/ไร่ เป็น ๒,๘๔๕ บาท (๓๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๑๐๐๐ กก./ไร่ เป็น ๑,๐๐๐ /ไร่ (๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๖๘๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓๐๕๙ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. รักษาต้นทุนการผลิต
๒. รักษาปริมาณผลผลิต
๓. รักษาคุณภาพการผลิต

ตารางที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการทำงานแนวทางแปลงใหญ่ ชนิดพืช (ข้าว) ตำบลสวนแตง

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑. การลดต้นทุนการผลิต													-	-
๑.๑ การจดบันทึกบัญชี													-	-
๑.๒ การทำปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ													-	-
๑.๓ การสำรวจโรคและแมลงศัตรูข้าว													-	-
๑.๔ การเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์													-	-
๑.๕ การเตรียมแปลงปลูก													-	-
๒. การเพิ่มผลผลิต													-	-
๒.๑ ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์และการผลิตข้าวคุณภาพดี													-	-
๒.๒ การจัดทำแปลงเรียนรู้													-	-
๓. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต													-	-
๓.๑ พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart farmer													-	-
๓.๒ ให้ความรู้เรื่องการเตรียมดินก่อนปลูก													-	-
๓.๓ ให้ความรู้เรื่องการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์													-	-
๓.๔ ให้ความรู้วิธีการและระยะเวลาการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม													-	-

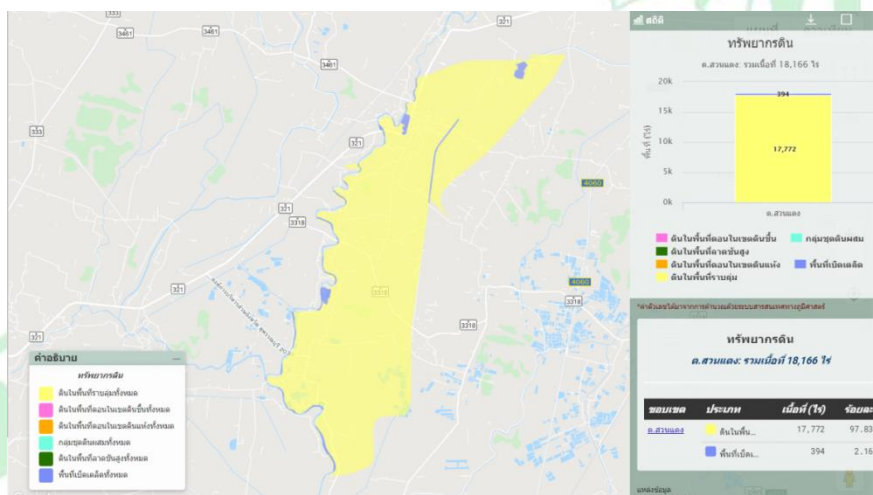
๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ตำบลสวนแตง มีทรัพยากรดินทั้งหมด ๑๘,๑๖๖ ไร่ แบ่งเป็น ดินในพื้นที่ราบลุ่ม ๑๗,๗๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๘๒ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๓๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๘ โดยมีชุดกลุ่มดินในดินในพื้นที่ราบลุ่มจำนวน ๓ ชุด คือชุดกลุ่มที่ ๒ (ดินเปรี้ยวจัด) จำนวน ๖,๗๔๖ ไร่ ชุดกลุ่มดินที่ ๓ (ดินเหนียว) จำนวน ๕,๖๗๔ ไร่ และกลุ่มชุดดินที่ ๔ (ดินเหนียว) จำนวน ๕,๓๕๘ ไร่

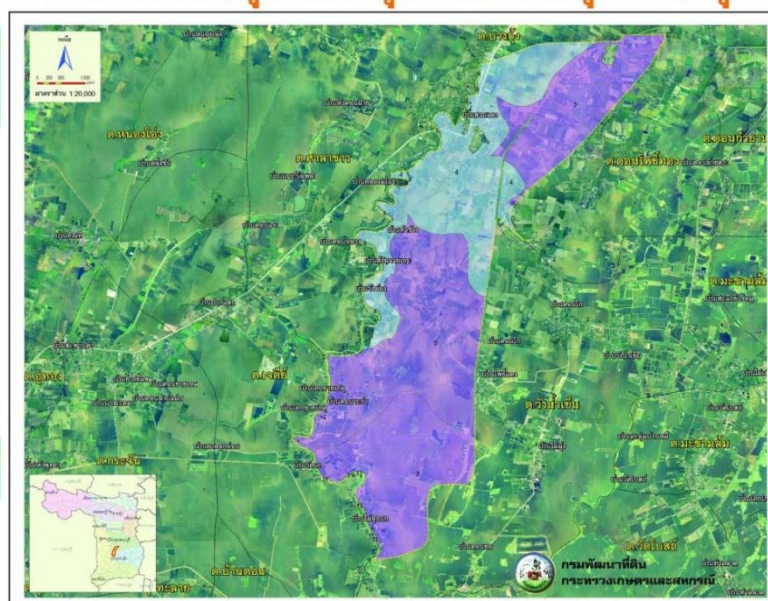
ตารางที่ ๒๐ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๓๙๔	๒.๑๘
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๗,๗๗๒	๙๗.๘๒

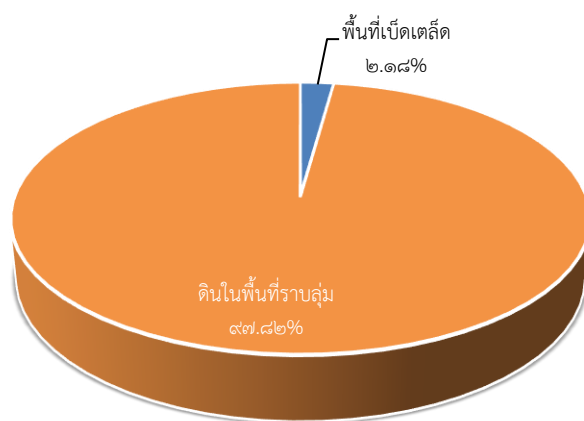

ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน (ชุดดิน) ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

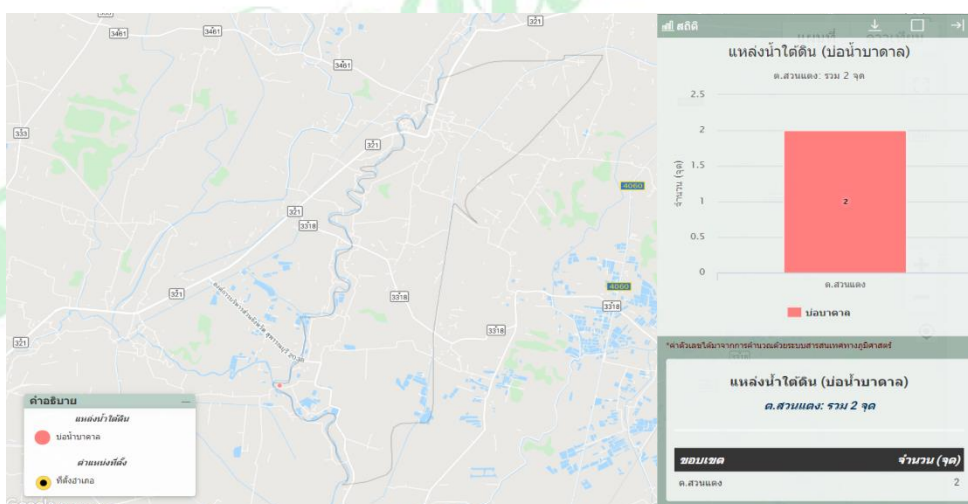
ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลสวนแตง เป็นพื้นที่อาศัยน้ำจากชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๕ % ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

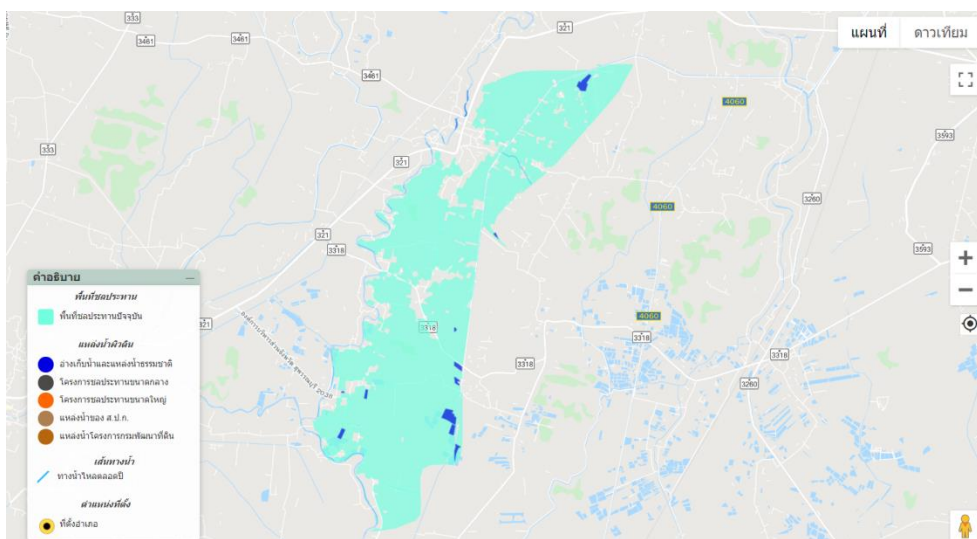
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้น ๒ บ่อ แยกรายละเอียดดังนี้

หมู่ที่ ๑ จำนวน ๒ บ่อ

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒, กรมชลประทาน และ ส.ป.ก. พ.ศ. ๒๕๖๑)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่แม่น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน ตำบลสวนแตงมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรคือระบบชลประทาน และอ่างเก็บน้ำ หรือแหล่งน้ำธรรมชาติเท่านั้น

ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒, กรมชลประทาน และ ส.ป.ก. พ.ศ. ๒๕๖๒)

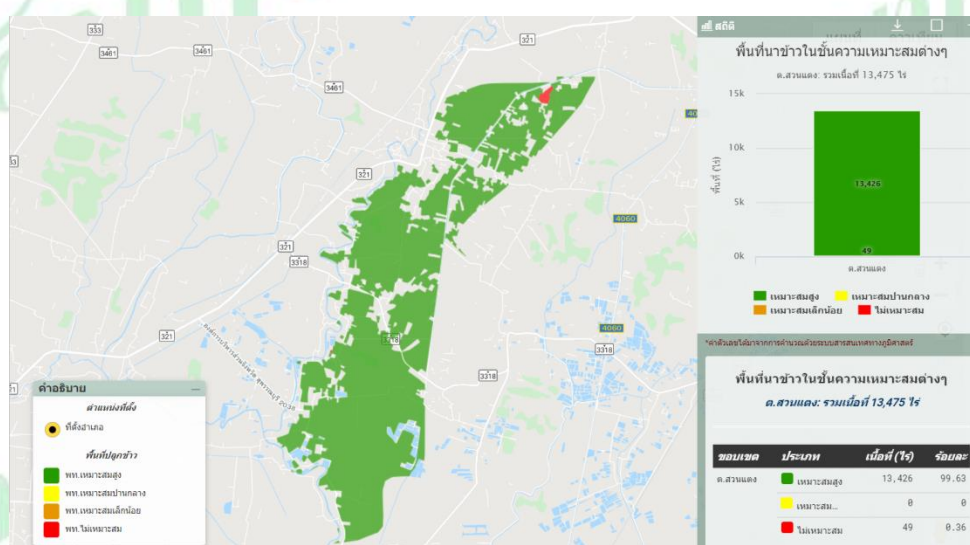
๒.๑.๓ สีนค่าเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้า ข้าว

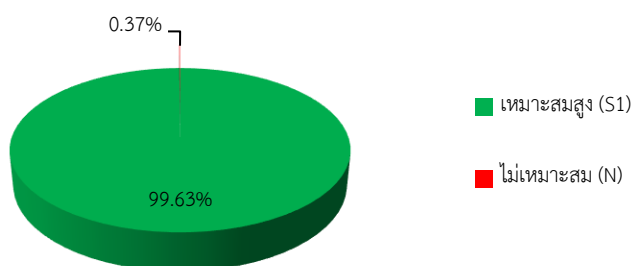
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลสวนแตง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๕,๘๘๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๕,๘๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๖๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗

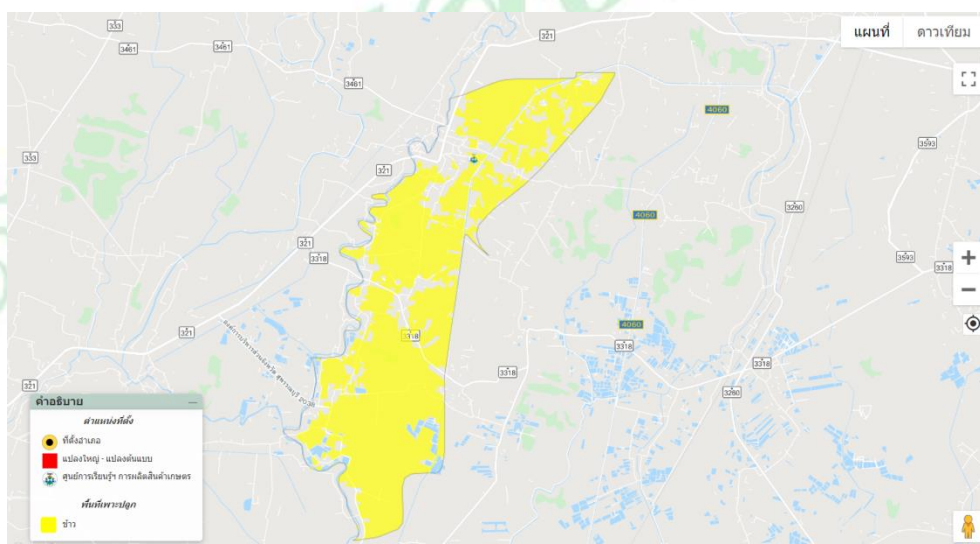
ภาพที่ ๒๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลสวนแตง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒)

ภาพที่ ๒๕ แสดงร้อยละแต่ละระดับขั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลสวนแตง

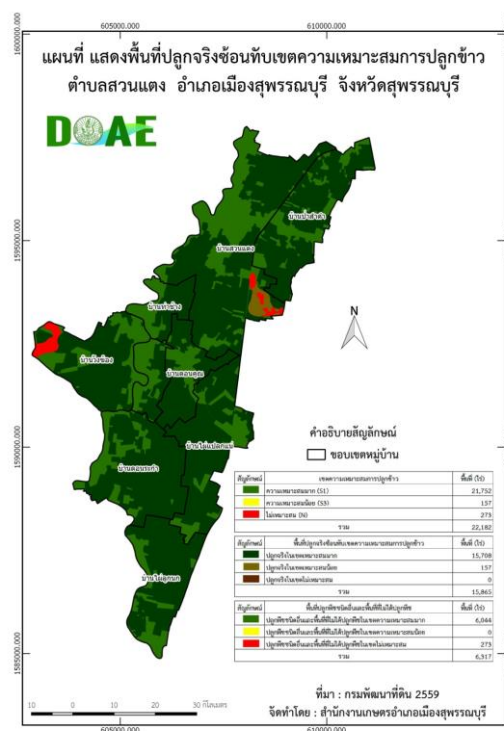
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลสวนแตงมีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑๕,๘๘๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๔ จำนวน ๓,๙๕๘ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๑ จำนวน ๒,๐๖๑ ไร่ และหมู่ ๒ จำนวน ๒,๐๐๘ ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลสวนแตง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒)

(๓) การซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวกับพื้นที่ปลูกจริง

ภาพที่ ๒๗ แสดงการซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจริงของตำบลสวนแตง

(๔) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลสวนแตง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๕,๘๘๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๕,๘๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๖๓ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗

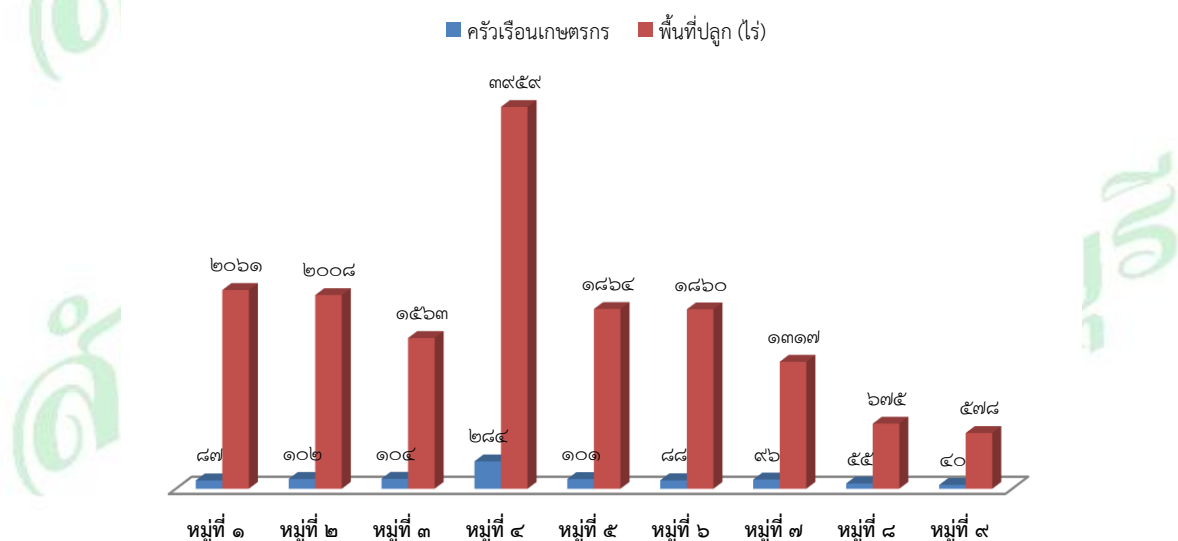
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลสวนแตงมีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑๕,๘๘๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๔ จำนวน ๓,๙๕๙ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๑ จำนวน ๒,๐๖๑ ไร่ และหมู่ ๒ จำนวน ๒,๐๐๘ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๘๗	๒๐๖๑	๒๐๖๑	๑๓๕๑.๘๕	๐.๘๕
๒	๑๐๒	๒๐๐๘	๒๐๐๘	๑๓๐๖.๘	๐.๘๕
๓	๑๐๔	๑๕๖๓	๑๕๖๓	๑๓๒๘.๕๕	๐.๘๕
๔	๒๘๔	๓๙๕๙	๓๙๕๙	๓๓๖๕.๑๕	๐.๘๕
๕	๑๐๑	๑๘๖๔	๑๘๖๔	๑๕๘๔.๔	๐.๘๕
๖	๘๘	๑๘๖๐	๑๘๖๐	๑๕๘๑	๐.๘๕
๗	๙๖	๑๓๑๗	๑๓๑๗	๑๑๑๙.๔๕	๐.๘๕
๘	๕๕	๖๗๕	๖๗๕	๕๗๓.๗๕	๐.๘๕
๙	๔๐	๕๗๘	๕๗๘	๔๙๑.๓	๐.๘๕
รวม	๙๕๗	๑๕๘๘๕	๑๕๘๘๕	๑๓๕๐๒.๒๕	๐.๘๕

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๒๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี ตำบลสวนแตง นิยมปลูกข้าวพันธุ์ กข ๔๑ คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่เพาะปลูก รองมาได้แก่พันธุ์ กข ๔๗ คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่เพาะปลูก และพันธุ์อื่นๆ ได้แก่ กข ๓๑, กข ๕๑, กข ๕๗, กข ๗๗ และปทุมธานี ๑ คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ซึ่งแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ได้มาจากศูนย์ข้าวชุมชนในตำบล และร้านค้า หรือแหล่งจำหน่ายที่ได้การรับรองและน่าเชื่อถือที่ใกล้เคียง

(๒) การเตรียมดิน แบ่งเป็นพื้นที่นาแบบหว่านน้ำตาม และนาแบบใช้รถดำนาแบบเดินตาม ซึ่งการเตรียมดินจะแตกต่างกันที่ขักร่องน้ำในนาหว่านน้ำตาม ส่วนนาแบบดำนั้นจะไม่ขักร่องน้ำจะปรับสภาพดินให้เรียบไปทั้งผืน

(๓) การปลูก นิยมปลูก ๒ รอบต่อปี คือ นาปี เริ่มปลูกในเดือน เมษายน – ตุลาคม และนาปรัง เริ่มปลูกในเดือนพฤศจิกายน – มีนาคม ซึ่งจะปลูกข้าวจำนวนมากในเดือนพฤษภาคม และพฤศจิกายน

(๔) ระบบการให้น้ำ ตำบลสวนแตง พื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน ส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากคลองชลประทาน คลองหรือบึงธรรมชาติ แหล่งน้ำของตนเอง และบ่อบาดาล เป็นต้น

(๕) การดูแลรักษา ข้าวเป็นพืชที่ต้องมีการดูแลรักษาทุกช่วงอายุตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว หากดูแลรักษาไม่ดีผลผลิตที่ได้อาจไม่คุ้มทุน ดังนั้นจึงต้องมีระบบการจัดการดูแลที่ดี

(๖) การใส่ปุ๋ย โดยปกตินิยมใส่ปุ๋ย ๒ – ๓ ครั้ง ต่อรอบการผลิต และใส่ตามค่าวิเคราะห์ดิน

(๗) การเก็บเกี่ยว จะเก็บเกี่ยวในระยะพลับพริ้ง

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว หากเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ในฤดูถัดไปต้องลดความชื้นของข้าว โดยการนำไปตากแดด และมีที่สถานเก็บรักษามะลัดพันธุ์ ที่อากาศถ่ายเท สะอาด ไม่มีความชื้นและสามารถป้องกันศัตรูของข้าวได้

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู โดยปกติหากมีการจัดการดูแลที่ดี โรคและแมลงสามารถควบคุมได้ง่ายและทันท่วงที ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีใดๆ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก เกษตรกรในตำบลสวนแตงมีการปลูกข้าว ดังนี้

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
ข้าว		◁		→	△			←	▽	→	△		๑-๖

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลสวนแตงมีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าวแบบใช้รถดำนา เป็นเงิน ๖,๒๔๒ บาท/ไร่ และแบบน้ำตามมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๖,๒๑๐ บาท/ไร่ ทั้งนี้ตำบลมีการใช้เครื่องหยอดข้าว ต้นทุนประมาณการที่ ๔,๕๐๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๒ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ (ตัวอย่าง)	แบบใช้รถดำนา		แบบหว่านน้ำตม	
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง
ค่าเตรียมดิน (พร้อมหว่าน)	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐๐	๑๐๐๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าสารเคมี	๑๑๑๗	๑๑๑๗	๑๗๑๕	๑๗๑๕
ค่าปุ๋ยเคมี	๘๗๕	๘๗๕	๘๗๕	๘๗๕
ค่าจ้างแรงงาน	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าขนส่ง	๑๕๐	๑๕๐	๑๒๐	๑๒๐
ค่าเช่าที่ดิน	๑๐๐๐	๑๐๐๐	๑๐๐๐	๑๐๐๐
รวม	๖๒๔๒	๖๒๔๒	๖๒๑๐	๖๒๑๐

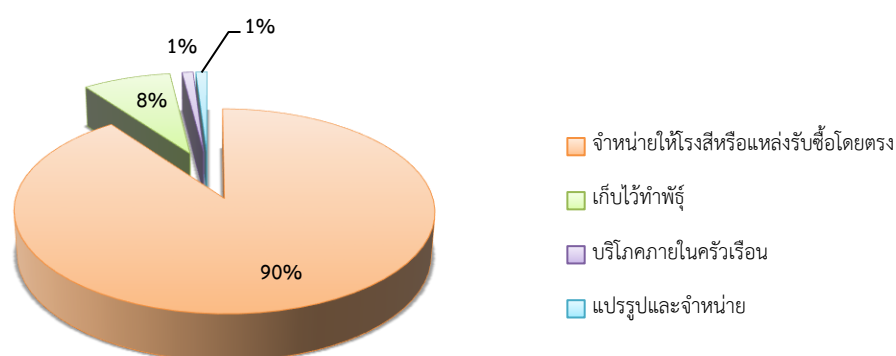
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๒)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ตำบลสวนแตงส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมขายสดให้กับโรงสี หรือจุดรับซื้อผลผลิต ประมาณร้อยละ ๙๐ รองลงมาคือเก็บไว้ใช้ทำพันธุ์เพื่อผลิตในฤดูกาลต่อไป ประมาณร้อยละ ๘ เก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน และแปรรูปจำหน่าย อย่างละประมาณร้อยละ ๑

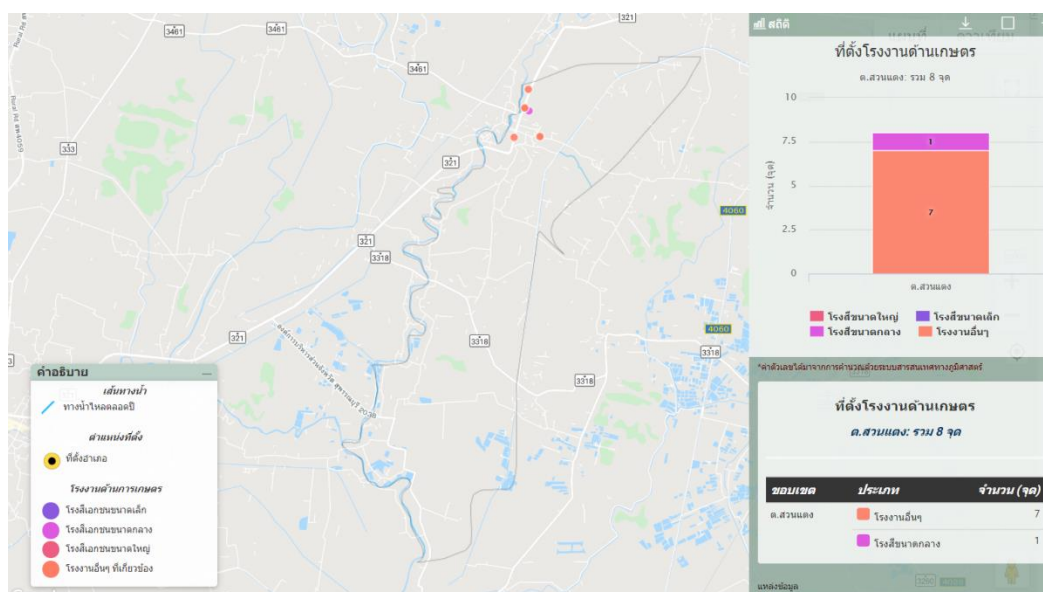
(๑) วิธีการตลาด

หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายให้กับโรงสีโดยตรง บางส่วนเก็บไว้เป็นพันธุ์ข้าวในการปลูกข้าวในฤดูต่อไป บางส่วนเก็บไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน และหากเหลือเพียงพอที่จะแปรรูปจำหน่ายต่อไป

ภาพที่ ๓๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
ตำบลสวนแตง มีโรงงานด้านการเกษตร รวม ๘ แห่ง ได้แก่ โรงสีขนาดกลาง ๑ แห่ง และโรงงาน
อื่นๆ ๗ แห่ง

ภาพที่ ๓๑ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๒)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
ตำบลสวนแตง มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ
ด้านข้าว จำนวน ๑ ราย
องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ
เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายพิชิต เกียรติสมพร	๔	สวนแตง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว

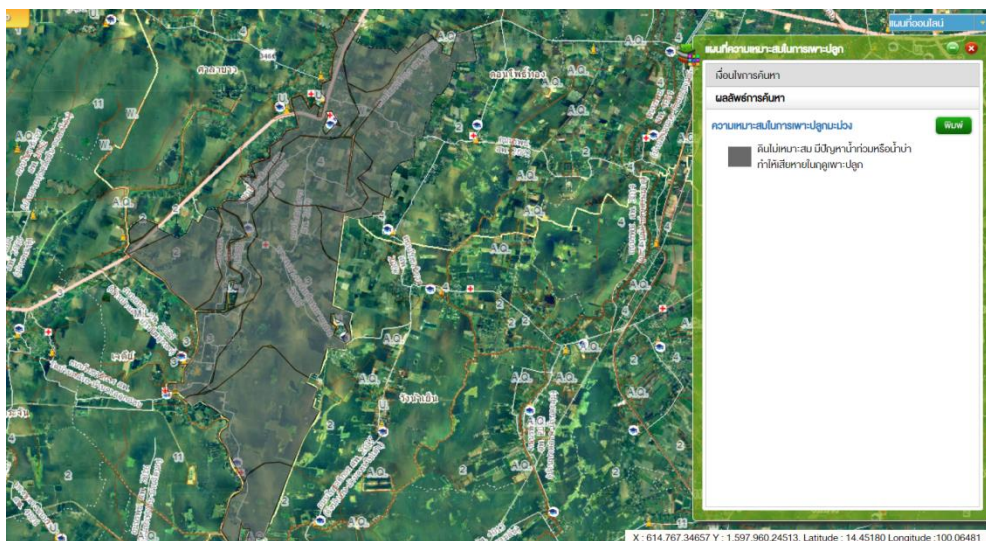
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ.๒๕๖๓)

ชนิดสินค้าไม้ผล

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลสวนแตงชุดดินไม่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ผล แต่ก็สามารถปลูกได้หากมีการจัดการดิน
และบำรุงรักษาที่ดินที่ดี เนื่องจากในตำบลสวนแตงส่วนใหญ่ดินมีปัญหาในเรื่องดินเปรี้ยวจัด ซึ่งเหมาะสมกับการ
ปลูกข้าวมากที่สุด

ภาพที่ ๓๒ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกไม้ผล (มะม่วง) ตำบลสวนแตง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒)

(๒) พื้นที่ปลูกไม้ผล

ตำบลสวนแตง มีพื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวน ๔๗๑ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมะม่วงมากที่สุด ๔๖๕ ไร่ ซึ่งปลูกมากที่สุดหมู่ ๔ จำนวน ๑๖๐ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๕ และ หมู่ ๘ จำนวน ๘๐ ไร่ และหมู่ ๗ จำนวน ๖๐ ไร่ ตามลำดับ ไม้ผลรองลงมาคือ ลำไย ๕ ไร่ และฝรั่ง ๑ ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ ๓๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลสวนแตง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๕๖)

(๔) พื้นที่ปลูกไม้ผล ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลสวนแตงมีพื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวนทั้งหมด ๔๗๑ ไร่ ซึ่งเป็นมะม่วง ๔๖๕ ไร่ ลำไย ๕ ไร่ และฝรั่ง ๑ ไร่

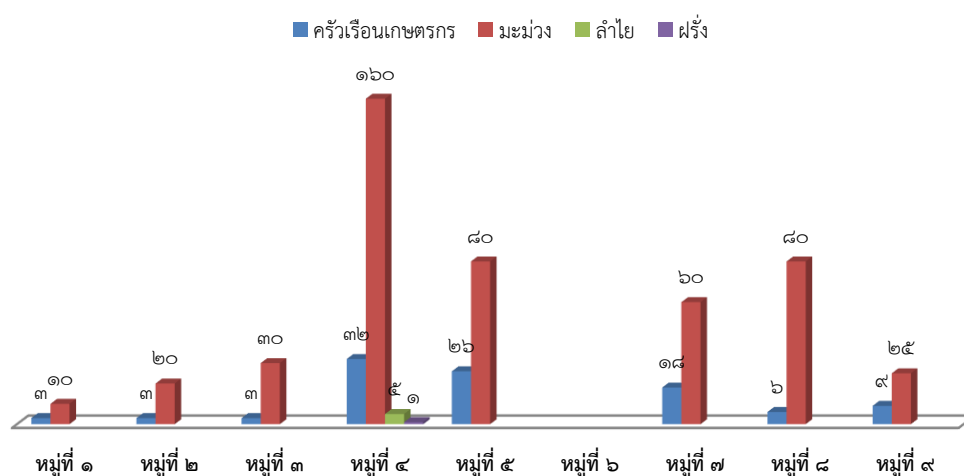
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลสวนแตงมีพื้นที่การปลูกไม้ผล จำนวน ๔๗๑ ไร่ ๑๐๐ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากหมู่ ๔ จำนวน ๑๖๖ ไร่ จำนวน ๓๒ ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ ๕ และ หมู่ ๘ จำนวน ๘๐ ไร่ ๒๖ และ ๖ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๔ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)				พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (ตัน)
		มะม่วง	ลำไย	ฝรั่ง	รวม			
๑	๓	๑๐			๑๐	๑๐	๘	๐.๘
๒	๓	๒๐			๒๐	๒๐	๑๖	๐.๘
๓	๓	๓๐			๓๐	๓๐	๒๔	๐.๘
๔	๓๒	๑๖๐	๕	๑	๑๖๖	๑๖๖	๑๓๒.๘	๐.๘
๕	๒๖	๘๐			๘๐	๘๐	๖๔	๐.๘
๖								
๗	๑๘	๖๐			๖๐	๖๐	๔๘	๐.๘
๘	๖	๘๐			๘๐	๘๐	๖๔	๐.๘
๙	๙	๒๕			๒๕	๒๕	๒๐	๐.๘
รวม	๑๐๐	๔๖๕	๕	๑	๔๗๑	๔๗๑	๓๗๖.๘	๐.๘

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๓๔ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลสวนแตง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

ตำบลสวนแตงปลูกไม้ผล แบบยกร่องสวนเป็นส่วนใหญ่ การให้น้ำมีทั้งแบบใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติ และจากน้ำคลองชลประทาน นอกจากนี้ยังมีการปรับแต่งกิ่งการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดโรค ลดแมลง การใช้สารบังคับการออกดอกนอกฤดู และการห่อผลร่วมด้วย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลสวนแตง มีการปลูกไม้ผล ฤดูการปลูกไม้ผลปลูกได้ทั้งฤดูกาลเนื่องจากเป็นไม้อายุยาว การเก็บเกี่ยวไม้ผลจะเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ ๓ ปีขึ้นไป ตามฤดูกาลจะเก็บเกี่ยวในเดือนมีนาคมถึงเมษายน ถ้านอกฤดูจะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผลในตำบลสวนแตง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
มะม่วง	←▽		▽		△							→	๑-๙
ลำไย	←							▽		△		→	๔
ฝรั่ง	←		▽			→						→	๔

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผลในตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลสวนแตงมีต้นทุนการผลิตไม้ผล เป็นเงิน ๑๔,๖๗๕ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วงต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	บาท/ไร่
ค่าเตรียมแปลงปลูก	๘๐๐๐
ค่าต้นพันธุ์	๓๐๐๐
ค่าสารเคมี	๑๐๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี	๘๗๕
ค่าจ้างแรงงาน	๓๐๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๒๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๓๐๐
ค่าเช่า	๑๐๐๐
รวม	๑๔,๖๗๕

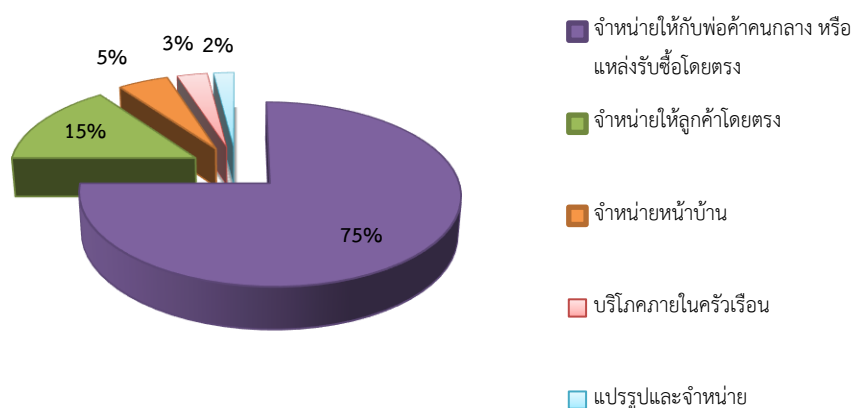
ผลผลิตเฉลี่ย	๐.๘	ตัน/ไร่
ราคาปัจจุบันตันละ	๒๐,๐๐๐	บาท
เป็นเงิน	๑๖,๐๐๐	บาท
ต้นทุน	๑๔,๖๗๕	บาท
กำไร	๑,๓๒๕	บาท

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ตำบลสวนแตงส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมขายสดให้กับพ่อค้าคนกลาง (หน้าสวน) หรือจูดรับซื้อผลผลิต ร้อยละ ๗๕ รองลงมาคือขายให้กับลูกค้าโดยตรง ร้อยละ ๑๕ และจำหน่ายหน้าบ้าน ร้อยละ ๕ ตามลำดับ ที่เหลือจะเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๓ และแปรรูปจำหน่าย ร้อยละ ๒

(๑) วิธีการตลาด

โดยปกติเมื่อใกล้ระยะเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีพ่อค้าคนกลางมาที่หน้าสวนเพื่อตกลงราคาซื้อขาย หากเกษตรกรไม่ขายส่วนใหญ่ก็จะนำไปขายแหล่งรับซื้อโดยตรง เช่น ตลาดไท นอกจากนี้เกษตรกรบางรายปลูกจำนวนไม่มากเมื่อมีผลผลิตก็จะนำมาขายหน้าบ้าน และหากผลผลิตล้นตลาดก็จะทำการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและขายให้กับคนในชุมชนและนอกชุมชน

ภาพที่ ๓๖ แสดงวิธีการตลาดไม้ผล ของตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

ตำบลสวนแตงไม่มีจุดรับซื้อผลผลิตโดยตรง มีพ่อค้ากลางมารับซื้อผลผลิตหน้าสวนและเกษตรกรนำไปจำหน่ายให้กับจุดรับซื้อผลผลิตด้วยตนเอง หรือจำหน่ายหน้าบ้านให้กับคนในชุมชนและนอกชุมชน

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลสวนแตงไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านไม้ผล แต่มีองค์ความรู้ความชำนาญในการผลิตไม้ผล สามารถเป็นต้นแบบได้

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การผลิตสารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช
- การตรวจวิเคราะห์ดิน
- การบำรุงดูแลรักษา

ตารางที่ ๒๖ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายชูเกียรติ สุพรรณคง	๔	สวนแตง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๑	ข้าว

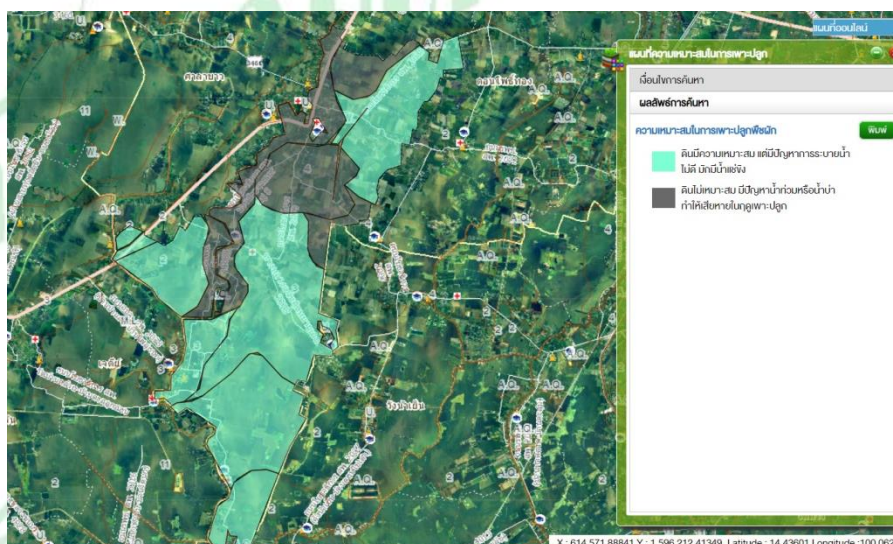
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๓)

ชนิดสินค้าพืชผัก

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลสวนแตงมีชุดดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่มีปัญหาการระบายน้ำไม่ดี มักมีน้ำแช่ขัง และบางส่วน ชุดดินไม่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่ก็สามารถปลูกได้หากมีการจัดการดูแลรักษาที่ดี

ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกพืชผัก ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๒)

(๒) พื้นที่ปลูกพืชผัก

ตำบลสวนแตง มีพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน ๑๗ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกโหระพาและคะน้ามากที่สุด ๑๐ ไร่ ซึ่งจะปลูกสลับกัน รองลงมาคือ มะระจีน ๔ ไร่ และผักบุ้งน้ำ ๒ ไร่ ตามลำดับ โดยมีพื้นที่ปลูกผักมากที่สุดที่หมู่ ๓ จำนวน ๑๒ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๔ จำนวน ๔ ไร่ และหมู่ ๕ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ

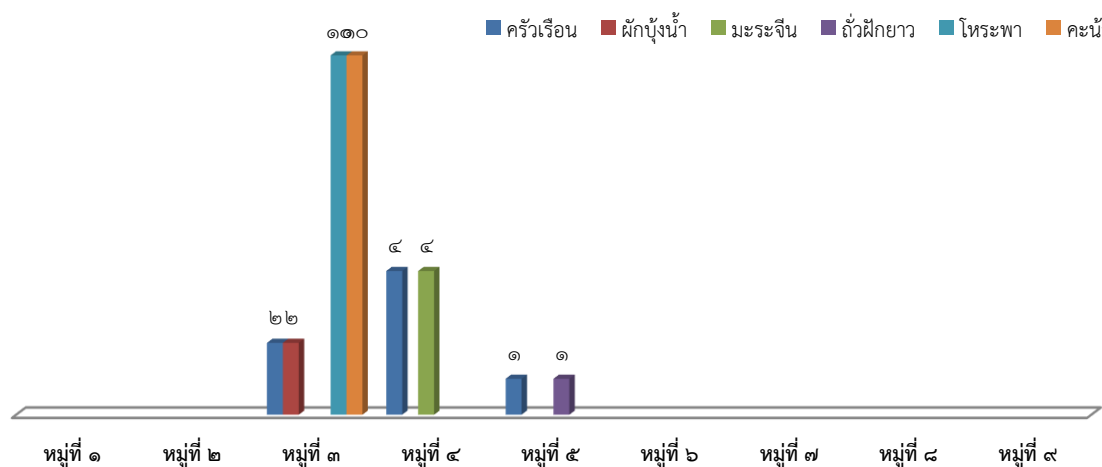
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลสวนแตงมีพื้นที่การปลูกพืชผักจำนวน ๑๗ ไร่ ๕ ไร่ ๕ ศอก โดยพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๓ จำนวน ๑๒ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๔ จำนวน ๔ ไร่ และหมู่ ๕ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกพืชผัก ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)						พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
		ผักบุ้งน้ำ	มะระจีน	ถั่วฝักยาว	โหระพา	คะน้า	รวม			
๑										
๒										
๓	๒	๒			๑๐	๑๐	๑๒	๑๒	๒.๔	๒๐๐
๔	๔		๔				๔	๔	๐.๘	๒๐๐
๕	๑			๑			๑	๑	๐.๒	๒๐๐
๖										
๗										
๘										
๙										
รวม	๗	๒	๔	๑	๑๐	๑๐	๑๗	๑๗	๓.๔	๒๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๓

ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกพืชผัก ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

เกษตรกร นิยมปลูกคะน้าหรือโหระพา โดยเกษตรกรจะเริ่มปลูกตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี จากการสำรวจข้อมูลในระดับตำบลพบว่า มีเกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกผักแบบยกร่องสวนและแบบปกติ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลสวนแตง มีการปลูกพืชผักได้ทั้งปี ส่วนใหญ่ปลูกในเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม การเก็บเกี่ยวพืชผักส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยวได้ประมาณ ๑ – ๓ เดือน แล้วแต่ละชนิดพืช โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกพืชผักในตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
พืชผัก	←											→	๑-๙
	←											→	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพืชผัก ในตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลสวนแตงมีต้นทุนการผลิตพืชผักเป็นเงิน ๕,๙๗๕ บาท ต่อไร่

ตารางที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตพืชผักต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	บาท
ค่าเตรียมแปลงปลูก	๖๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์	๘๐๐
ค่าสารเคมี	๕๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี	๘๗๕
ค่าจ้างแรงงาน	๓๐๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๒๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๓๐๐
ค่าเช่า	๑๐๐๐
ค่าอุปกรณ์อื่นๆ	๑๐๐๐
รวม	๕,๕๗๕

ผลผลิตเฉลี่ย	๐.๕	ตัน/ไร่
ราคาปัจจุบันตันละ	๒๐,๐๐๐	บาท
เป็นเงิน	๑๐,๐๐๐	บาท
ต้นทุน	๕,๕๗๕	บาท
กำไร	๔,๔๒๕	บาท

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

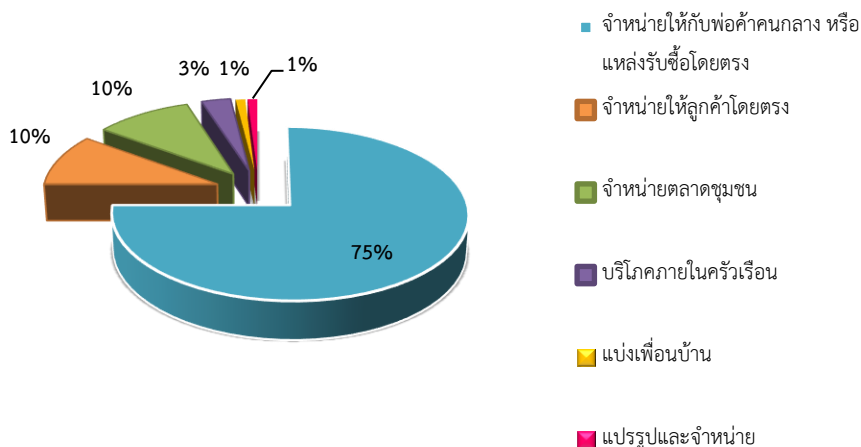
ตำบลสวนแตงส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมขายสดให้กับพ่อค้าคนกลาง (หน้าสวน) หรือจู้ดรับซื้อผลผลิต ร้อยละ ๗๕ รองลงมาคือขายให้กับลูกค้าโดยตรง ร้อยละ ๑๐ และจำหน่ายในตลาดชุมชน ร้อยละ ๑๐ ตามลำดับ ที่เหลือจะเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๓ แบ่งเพื่อนบ้าน ร้อยละ ๑ และแปรรูปจำหน่าย ร้อยละ ๑

(๑) วิธีการตลาด

โดยปกติเมื่อใกล้ระยะเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีพ่อค้าคนกลางมาที่หน้าสวนเพื่อตกลงราคาซื้อขาย หากเกษตรกรเกษตรกรไม่ขายส่วนใหญ่ก็จะนำไปขายแหล่งรับซื้อโดยตรง เช่น ตลาดไท นอกจากนี้เกษตรกรบางรายปลูกจำนวนไม่มากเมื่อมีผลผลิตก็จะเก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน และแบ่งเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังมีการแปรรูปผลผลิตเพื่อยืดอายุเก็บรักษาผลผลิตอีกด้วย

ตลาดที่สำคัญ ได้แก่

- พ่อค้าคนกลาง ร้อยละ ๗๕
- ผู้บริโภคโดยตรง ร้อยละ ๑๐
- ตลาดชุมชน ร้อยละ ๑๐
- บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๓
- แบ่งเพื่อนบ้าน ร้อยละ ๑
- แปรรูปและจำหน่าย ร้อยละ ๑

ภาพที่ ๔๐ แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลสวนแตงไม่มีจู้ดรับซื้อผลผลิตโดยตรง มีพ่อค้ากลางมารับซื้อผลผลิตหน้าสวนและเกษตรกรนำไปจำหน่ายให้กับจู้ดรับซื้อผลผลิตด้วยตนเอง หรือจำหน่ายในตลาดชุมชน

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลสวนแตงไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านพืชผัก แต่มีองค์ความรู้ความชำนาญในการผลิตพืชผัก สามารถเป็นต้นแบบได้

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การผลิตสารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช
- การตรวจวิเคราะห์ดิน
- การบำรุงดูแลรักษา

ตารางที่ ๒๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายสมมาตร ปฏิทัศน์	๓	สวนแตง	เมือง	๒๕๖๒	ข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๐ ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ดิน ๒. น้ำ	ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ น้ำท่วม/แล้ง	ปรับปรุงบำรุงดิน -	สวนแตง หมู่ ๑-๙ สวนแตง หมู่ ๑-๙	๑ ๒
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) ๑. ราคา ๒. แหล่งรับซื้อ	ราคาผลผลิตต่ำ (ข้าว) ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต (พืชผัก, ไม้ผล)	นโยบายภาครัฐ เพิ่มช่องทางการขายสินค้าเกษตร	สวนแตง หมู่ ๑-๙ สวนแตง หมู่ ๑-๙	๑ ๒
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. เกษตรกรรายเดี่ยว	ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกร	จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	สวนแตง หมู่ ๑-๓, ๕-๙	๑
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑. ขายผลผลิตในรูปแบบสด	ความเสียหายของผลผลิตการเกษตรสูง	แปรรูปผลผลิตให้มีความหลากหลาย	สวนแตง หมู่ ๑-๙	๑

๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๓๑ ตารางการจัดทำ TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) ๑. พื้นที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน s๑ ๒. มีเกษตรกรต้นแบบ และศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ s๒ ๓. การคมนาคมขนส่งสะดวก s๓ ๔. มีศูนย์ข้าวชุมชนที่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ดี s๔ ๕. ผู้นำท้องถิ่นให้ความร่วมมือด้านการเกษตร s๕ ๖. มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน กิจกรรมหลากหลาย s๖	จุดอ่อน (W) ๑. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ w๑ ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่เน้นการทำกิจกรรมรายเดี่ยว w๒ ๓. กลุ่มเกษตรกรทั่วไปมีการรวมกลุ่มกันแต่มีการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ต่อเนื่อง w๓ ๔. เกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตสูง w๔ ๕. เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนาอาชีพ และขาดความรู้ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาด w๕ ๖. เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญต่อมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย w๖
โอกาส (O) ๑. นโยบาย โครงการภาครัฐ และการสนับสนุนจากเอกชน o๑ ๒. เกษตรกรสามารถมีโอกาสดำเนินการและขยายทางเทคโนโลยี o๒	SO : กลยุทธ์เชิงรุก (ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส) ๑. ส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ (zoning) s๑o๑ - พื้นที่ที่เหมาะสม (s๑) ข้าว นโยบายแปลงใหญ่ และ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช - พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) นโยบายปรับเปลี่ยนพืชทดแทนนาข้าว ๒. ส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต s๒o๒ s๓o๒ s๔o๒ ๓. พัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้า และมีแหล่งรวบรวมสินค้าเพื่อการจำหน่าย s๑-s๕ o๒ ๔. ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มองค์กร สถาบันเกษตรกร s๖o๑	WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข (เอาชนะจุดอ่อนโดยใช้โอกาส) ๑. สนับสนุนการสร้างการรวมกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) w๑o๑ ๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน w๒ w๓o๑ ๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการเทคโนโลยีการผลิตด้านการเกษตรและนวัตกรรม w๔-w๕o๑ w๔-w๕o๒ ๔. สนับสนุนให้มีการทำแผนการผลิตสินค้า w๕ o๑ ๕. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน w๖o๑
ภัยคุกคาม (T) ๑. การแข่งขันของตลาดสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น t๑ ๒. ราคาสินค้าเกษตรไม่คงที่ และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น t๒ ๓. การเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ชุมชนเมือง t๓ ๔. สภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ t๔	ST : ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน (ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค) ๑. ควบคุมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน slot๑-t๒ ๒. พัฒนาเกษตรกรให้เป็น smart farmer และ smart farmer ต้นแบบ slot๓ slot๑ ๓. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคีในการวางแผนการผลิต slot๔ ๔. พัฒนาระบบข้อมูลด้านสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ให้ถูกต้องแม่นยำ slot๔ ๕. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร slot๑	WT : ยุทธศาสตร์เชิงรับ (ลดจุดอ่อนหลีกเลี่ยงอุปสรรค) ๑. สร้างการรับรู้ในเรื่องมาตรฐานสินค้า และความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม w๕-w๖t๑ ๒. สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม การวางแผนการผลิตและการตลาด w๑t๒ ๓. สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลด้านการบริหารจัดการสภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ (ระบบเตือนภัย) w๕t๔

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑) ส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ (zoning)

- พื้นที่ที่เหมาะสม (s๑) ข้าว นโยบายแปลงใหญ่ และ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช
- พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) นโยบายปรับเปลี่ยนพืชทดแทนนาข้าว

๒) ส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต

๓) พัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าและมีแหล่งรวบรวมสินค้าเพื่อการจำหน่าย

๔) ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มองค์กร สถาบันเกษตรกร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๑) สนับสนุนการสร้างการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF)

๒) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน

๓) ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการเทคโนโลยีการผลิตด้านการเกษตรและนวัตกรรม

๔) สนับสนุนให้มีการทำแผนการผลิตสินค้า

๕) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๑) ควบคุมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน

๒) พัฒนาเกษตรกรให้เป็น smart farmer และ smart farmer ต้นแบบ

๓) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคีในการวางแผนการผลิต

๔) พัฒนาศูนย์ข้อมูลด้านสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ให้ถูกต้องแม่นยำ

๕) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๑) สร้างการรับรู้ในเรื่องมาตรฐานสินค้า และความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

๒) สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม การวางแผนการผลิตและการตลาด

๓) สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลด้านการบริหารจัดการสภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ (ระบบเตือนภัย)

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๓.๑ พัฒนาการผลิตรานสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)

๓.๑.๑ ข้าว

เป้าหมาย เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิต พัฒนาการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน

วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ ลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๓.๑.๒ ไม้ผล (มะม่วง)

เป้าหมาย เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP เกษตรกรผู้ผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ วิสาหกิจชุมชน

เป้าหมาย เพื่อสนับสนุนกลไกการทำงานตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้สามารถขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจชุมชน

วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

เป้าหมาย ส่งเสริมการใช้สารชีวภาพทดแทนเพื่อลดการเผาตอซังข้าว เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิตสารชีวภาพอย่างถูกต้อง

วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างการรับรู้ในเรื่องความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

โครงการที่ ๑ การผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาตอซังข้าว

ตารางที่ ๓๒ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๑. โครงการลด ต้นทุนการผลิต ข้าวตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร	๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยี การผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิต ๒. เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าให้มี ประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน	๓๐ คน/ปี	ศพก. สวนแตง	๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ ๓.ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตาม กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร) ๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการ	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ เกษตรอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี
	๒.โครงการ ยกระดับ มาตรฐานสินค้า เกษตร (GAP) มะม่วง	๑. เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิต สินค้าเกษตรตามระบบการจัดการ คุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ ดี GAP ๒. เพื่อให้เกษตรกรผู้ผลิตได้รับการ รับรองมาตรฐาน GAP	๒๐ คน/ปี	ศพก. สวนแตง	๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ ๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ ๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการ	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ เกษตรอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี
พัฒนา เกษตรกร / กลุ่ม/องค์กร	๑.โครงการพัฒนา ศักยภาพวิสาหกิจ ชุมชน	๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพ ผู้นำ โครงสร้างและกฎระเบียบการเงิน และบัญชี สวัสดิการสมาชิกและ ชุมชน ให้มีความชัดเจนและเป็น รูปธรรม ๒. เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิก สามารถพัฒนาศักยภาพตามแผนได้	๘ ราย	หมู่ ๔ ตำบลสวนแตง	๑. กำหนดประชุมคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนทิศทางใน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร่วมกัน ๒. กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ ร่วมกัน ๓. วางแผนการดำเนินกิจกรรม สาธารณประโยชน์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ เกษตรอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี
พัฒนาพื้นที่ และ ทรัพยากร การเกษตร	๑.โครงการการ ผลิตสารชีวภาพ เพื่อลดการเผาตอ ซังข้าว	๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิต สารชีวภาพอย่างถูกต้อง ๒. เพื่อส่งเสริมการใช้สารชีวภาพ ทดแทนเพื่อลดการเผาตอซังข้าว	๒๐ คน	ศพก. สวนแตง	๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ ๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ ๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการ	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ เกษตรอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี

ภาคผนวก

๑. ชื่อโครงการ ลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นพืชอาหารหลักที่สำคัญของประเทศไทย ในการปลูกข้าวของไทยนั้นมีพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกอยู่มากมาย การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ดีเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยไม่ต้องเพิ่มทุนการผลิตในส่วนที่ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนทั้งนี้หากได้พันธุ์ข้าวที่ดีย่อมส่งผลในการเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่สูง มีคุณภาพเมล็ดมาตรฐาน คุณสมบัติในการต้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวได้ดี มีคุณค่าทางโภชนาการสูงเป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภคทั่วไป จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ข้าว โดยการคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่ดี เหมาะกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มช่วยเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพให้เกษตรกร ผู้ปลูกข้าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ดี

ในปัจจุบันเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตทางด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น โดยเกษตรกรหันมาใช้สารเคมีเป็นส่วนใหญ่โดยไม่คำนึงความปลอดภัย ต่อผู้ผลิต และตัวผู้บริโภคเอง ส่งผลให้มีสุขภาพชีวิตที่ต่ำลง เนื่องจากได้รับสารเคมีสะสมเข้าไปในร่างกายมากจนเกินไป อีกทั้งปัจจัยการผลิตต่างๆ มีราคาสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรสูญเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีสูงมาก ปัญหาต่อมาพืชผลที่ผลิตได้มีปริมาณที่ต่ำลง และมีคุณภาพลดลง เนื่องจากพืชผลทางการเกษตร

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิต
๒. เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน

เป้าหมาย

ศพก. สวนแดง เกษตรกร ๓๐ คน

ระยะเวลาดำเนินงาน เดือน ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๖ (๔ ปี)

พื้นที่ดำเนินการ

ศพก. สวนแดง

กิจกรรม

กิจกรรม	ปริมาณงาน
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	- จัดกระบวนการเรียนรู้จำนวน ๘ ครั้ง (๒ สัปดาห์/ครั้ง) - เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน

วิธีการดำเนินการ

กิจกรรม	หน่วยงาน	บุคคลเป้าหมาย
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี และหน่วยงานภาคี	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาคี
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

งบประมาณ

กิจกรรม	รายการ	งบประมาณ (บาท)
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	- ป้ายไวนิล จำนวน ๑ ป้าย - ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) - วัสดุสำนักงาน - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๕๐๐ ๑,๐๕๐ ๔,๗๕๐ ๕๐๐
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) - วัสดุสำนักงาน - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๑,๐๕๐ ๒๕๐ ๕๐๐
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	- ค่าอาหารกลางวัน ๘ มื้อ (มื้อละ ๑๕๐ บาท) - ค่าอาหารว่าง จำนวน ๑๖ มื้อ (มื้อละ ๓๕ บาท) - วัสดุฝึกอบรม (รายละเอียด ๒๐๐ บาท จำนวน ๕๗๐ คน) - แปลงเรียนรู้ (ป้ายละ ๑,๐๐๐ บาท) - สมนาคุณวิทยากร (๔ ครั้งๆ ละ ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่ (วันละ ๓๐๐ บาท จำนวน ๘ วัน)	๓๖,๐๐๐ ๑๖,๘๐๐ ๖,๐๐๐ ๑,๐๐๐ ๔,๘๐๐ ๒,๔๐๐

	- ค่าวัสดุสำนักงาน - คู่มือเล่มละ ๖๐ บาท - ปากกาด้ามละ ๑๐ บาท - กระเป๋าใส่เอกสาร ใบละ ๑๒๐ บาท	๑,๘๐๐ ๓๐๐ ๓,๖๐๐
๔.ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	- ค่าวัสดุสำนักงาน	๒๕๐
รวมงบประมาณ		๘๑,๕๕๐/ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรที่มีความรู้และทักษะในการผลิตข้าว ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย
๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตร้อยละ ๕
๓. เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าที่ได้มีความปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP ๕๐ เปอร์เซนต์

หมายเหตุ โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร งบประมาณจำนวน ๘๑,๕๐๐ บาท/ปี

๒. ชื่อโครงการ โครงการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง

หลักการและเหตุผล

มาตรฐาน GAP เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร ตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การผลิต การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ และการขนส่งการผลิต โดยกระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมี ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน การผลิตตามมาตรฐาน GAP ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

ในปัจจุบันตลาดและผู้บริโภคหันมาให้ความสนใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารที่มีความปลอดภัย ผ่านกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ทักษะและความชำนาญสามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ แต่เกษตรกรในฐานะผู้ผลิตยังไม่มีความรู้ทักษะและความชำนาญในการผลิตที่มีการควบคุมและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการผลิต ด้วยเหตุนี้ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง โดยส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐานเกิดความยั่งยืนในระบบการผลิตและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP
๒. เพื่อให้เกษตรกรผู้ผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง จำนวน ๒๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินงาน เดือน ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๖ (๔ ปี)

พื้นที่ดำเนินการ

ศพก. สวนแตง

กิจกรรม

กิจกรรม	ปริมาณงาน
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	- จัดกระบวนการเรียนรู้จำนวน ๑ ครั้ง/ปี
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน

วิธีการดำเนินการ

กิจกรรม	หน่วยงาน	บุคคลเป้าหมาย
๑.ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๒.ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๓.ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี และหน่วยงานภาคี	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาคี
๔.ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

งบประมาณ

กิจกรรม	รายการ	งบประมาณ (บาท)
๑.ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	- ป้ายไวนิล จำนวน ๑ ป้าย - ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) - วัสดุสำนักงาน กระดาษ A๔ ๕ รีม ปากกาเคมี จำนวน ๑๐ ด้าม การดาษฟาง แผ่นละ ๖ บาท ๑๐ แผ่น - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๕๐๐ ๗๐๐ ๖๒๕ ๒๐๐ ๖๐ ๕๐๐
๒.ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) - วัสดุสำนักงาน (กระดาษ a๔ ๕ รีม) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๗๐๐ ๖๒๕ ๕๐๐
๓.ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	- ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อ (มื้อละ ๑๕๐ บาท) - ค่าอาหารว่าง จำนวน ๒ มื้อ (มื้อละ ๓๕ บาท) - วัสดุฝึกอบรม (รายละเอียด ๑๐๐ บาท จำนวน ๒๐ คน) - สมนาคุณวิทยากร (๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท)	๓,๐๐๐ ๑,๔๐๐ ๒,๐๐๐ ๑,๒๐๐

	- ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่ - ค่าวัสดุสำนักงาน - คู่มือเล่มละ ๖๐ บาท - ปากกาด้ามละ ๑๐ บาท - แฟ้มกระดุม ใบละ ๒๐ บาท	๕๐๐ ๑,๒๐๐ ๒๐๐ ๔๐๐
๔.ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	- ค่าวัสดุสำนักงาน - กระดาษ A๔ ๕ รีม	๖๒๕
รวมงบประมาณ		๑๔,๙๓๕/ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP จำนวน ๒๐ ราย

๒. เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าที่ได้มีความปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP ๕๐ เปอร์เซนต์

หมายเหตุ โครงการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง งบประมาณจำนวน ๑๔,๙๓๕ บาท/ปี

๓. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.๒๕๔๘ เป็นกฎหมายที่ให้การสนับสนุนการประกอบกิจการของเศรษฐกิจชุมชนบนพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยส่งเสริมให้ชุมชนนำความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าและบริการที่เป็นเอกลักษณ์ โดยสนับสนุนให้มีการรวมตัวกันประกอบกิจการในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะสร้างงาน สร้างรายได้และทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ รวมถึงเป็นรากฐานในการสร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจของประเทศ การดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีขั้นตอนและกลไกการดำเนินงานที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ การรับรองสถานภาพวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน และการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการทำหน้าที่นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร

โดยวิสาหกิจชุมชนมีความแตกต่างกันทั้งประเภทการประกอบกิจการและศักยภาพของกิจการ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจึงต้องใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการชุมชนที่เข้มแข็ง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่ทำให้ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุไม่เพียงทำให้กรมส่งเสริมการเกษตรเกิดการหมุนเวียนอัตราากำลังทำให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องมีการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินด้านส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนเองก็ประสบกับปัญหาสมาชิกที่ดำเนินงานมีอายุสูงขึ้นและไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องหาบุคลากรรุ่นใหม่เข้ามาดำเนินการต่อ ซึ่งอาจรวมไปถึงการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เข้ามาเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพ ผู้นำ โครงสร้างและกฎระเบียบการเงินและบัญชี สวัสดิการสมาชิกและชุมชน ให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม
๒. เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกสามารถพัฒนาศักยภาพตามแผนได้

เป้าหมาย

วิสาหกิจชุมชนสวนแตงนารักษ์ ตำบลสวนแตง จำนวน ๘ ราย

วิธีการดำเนินงาน

๑. กำหนดประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนทิศทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร่วมกัน
๒. กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ ร่วมกัน
๓. วางแผนการดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์

สถานที่ดำเนินงาน

วิสาหกิจชุมชนสวนแตงนารักษ์ เลขที่ ๔๖ หมู่ ๔ ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

เมษายน – สิงหาคม ๒๕๖๓

งบประมาณ ไม่ใช้งบประมาณ**ผลที่คาดว่าจะได้รับ****ผลผลิต (Output)**

๑. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ
๒. วิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนกลไกการทำงานตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้สามารถขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ (Outcome)

วิสาหกิจชุมชนสวนแตงน่านาภรณ์ สามารถพัฒนาผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

ตัวชี้วัด

วิสาหกิจชุมชนสวนแตงน่านาภรณ์ สามารถพัฒนาศักยภาพและรักษาระดับคงเดิมไว้ได้

๔. ชื่อโครงการ โครงการการผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาตอซังข้าว

หลักการและเหตุผล

คนไทยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและประเทศไทยจะอาศัยการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การเกษตรเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะพืชผลทางการเกษตรเป็นสินค้าที่ส่งออกที่สำคัญนำรายได้เข้าประเทศได้ปีละมหาศาลและผลักดันประเทศไปเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของโลกแต่ปัจจุบันการเกษตรได้รับผลกระทบจากการซื้อปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูงมากส่งผลกระทบต่อราคาต้นทุนการผลิตสูงขึ้นประกอบกับคนไทยนิยมทำการเกษตรเคมีมากกว่าใช้รูปแบบตามธรรมชาติ การใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อการเกษตรประเทศไทยมีแนวโน้มมากขึ้นแต่กำลังความสามารถในการผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อการเกษตรของประเทศไทยนั้นไม่เพียงพอจึงจำเป็นต้องนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศทำให้ประเทศไทยเสียดุลการค้า การใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมากแทนธาตุอาหารที่เป็นอินทรีย์วัตถุและการใช้สารเคมีฆ่าแมลงแทนสมุนไพร เพื่อการกำจัดศัตรูพืชก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น

๑. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เกิดจากสารปนเปื้อนของสารเคมีในแหล่งน้ำและดินทำให้ระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตเสียไป

๒. ปัญหาต่อความปลอดภัยสุขภาพของเกษตรกรซึ่งจะส่งผลให้สุขภาพชีวิตของเกษตรกรต่ำลงเนื่องจากได้รับสารเคมีเข้าไปในร่างกายมากๆ ตลอดจนปัญหาการตกค้างของสารเคมี ผลผลิตทางการเกษตรส่งผลให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค

ในขณะที่การใช้ปุ๋ยและสารเคมีส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นประจวบกับการรณรงค์ให้เกษตรกรหันมาให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม คุณภาพของพืชผักและใส่ใจผู้บริโภคมากขึ้น ปัจจุบันเกษตรกรมีความสนใจการเกษตรแบบธรรมชาติและหรือเกษตรยั่งยืนกันมากขึ้น จึงใช้สิ่งต่างๆ ในธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัว มาทดลองและประยุกต์ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น การเกษตรแบบธรรมชาติโดยใช้เทคนิคทางด้านจุลินทรีย์ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือในธรรมชาตินี้ เป็นภูมิปัญญาที่ได้พัฒนาในหลายประเทศ เช่น เกาหลี ไทย เป็นต้น จนได้น้ำหมักชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง น้ำหมักชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยน้ำชีวภาพ แล้วแต่จะเรียกซึ่งมีความหมายเหมือนกัน

จึงมีแนวความคิดที่จะนำวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตร เช่น สับปะรด และกากน้ำตาล นำมาผลิตเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพ ดังนั้นการนำจุลินทรีย์ช่วยในการเร่งปฏิกิริยาการย่อยสลายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่เหลือใช้ให้เป็นปุ๋ยชีวภาพเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิตการเกษตร ลดการนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศที่มีราคาสูง ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาต่อสุขภาพต่อเกษตรกรและผู้บริโภคด้วย

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิตสารชีวภาพอย่างถูกต้อง
๒. เพื่อส่งเสริมการใช้สารชีวภาพทดแทนเพื่อลดการเผาตอซังข้าว

เป้าหมาย ศพก. สวนแดง เกษตรกร ๒๐ คน

ระยะเวลาดำเนินงาน เดือน ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๖ (๔ ปี)

พื้นที่ดำเนินการ ศพก. สวนแดง

กิจกรรม

กิจกรรม	ปริมาณงาน
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	- จัดกระบวนการเรียนรู้จำนวน ๑ ครั้ง/ปี - เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน

วิธีการดำเนินการ

กิจกรรม	หน่วยงาน	บุคคลเป้าหมาย
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี และหน่วยงานภาคี	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาคี
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ

งบประมาณ

กิจกรรม	รายการ	งบประมาณ (บาท)
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	- ป้ายไวนิล จำนวน ๑ ป้าย	๕๐๐
	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย)	๗๐๐
	- วัสดุสำนักงาน	
	กระดาษ A๔ ตีบล ๒ รีม	๒๕๐
	ปากกาเคมี ๓๐ บาท/ด้าม จำนวน ๒๐ ด้าม)	๖๐๐
	การดาษฟาง แผ่นละ ๖ บาท ๑๐ แผ่น	๖๐
	- ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๕๐๐

๒. ประชุมและรับสมัคร เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) ๒๐ ราย - วัสดุสำนักงาน (กระดาษ a๔ ๑ รีม) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๗๐๐ ๑๒๕ ๕๐๐
๓. ฝึกอบรมและจัด กระบวนการเรียนรู้	- ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อ (มื้อละ ๑๕๐ บาท) - ค่าอาหารว่าง จำนวน ๒ มื้อ (มื้อละ ๓๕ บาท) - วัสดุฝึกอบรม (รายละ ๒๐๐ บาท จำนวน ๒๐ คน) สับปะรด ๓ ส่วน กิโลกรัมละ ๓๐ บาท ๙๐ กิโลกรัม กากน้ำตาล ๑ ส่วน ลิตรละ ๓๐ บาท จำนวน ๒ แกลลอน แกลลอนละ ๑๕ ลิตร - สมมนาคุณวิทยากร (๑ ครั้งๆ ละ ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่ (วันละ ๓๐๐ บาท จำนวน ๑ วัน) - ค่าวัสดุสำนักงาน - คู่มือเล่มละ ๖๐ บาท - ปากกาด้ามละ ๑๐ บาท - แฟ้มกระดุม ใบละ ๒๐ บาท	๓,๐๐๐ ๑,๔๐๐ ๔๐๐๐ ๒๗๐๐ ๙๐๐ ๑,๒๐๐ ๓๐๐ ๑,๒๐๐ ๒๐๐ ๔๐๐
๔. ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานตามโครงการ	- ค่าวัสดุสำนักงาน	๒๕๐
รวมงบประมาณ		๑๙,๔๘๕/ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรที่มีความรู้และทักษะในการผลิตสารชีวภาพ จำนวน ๒๐ ราย
๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถลดการเผาต่อซังลง ร้อยละ ๕๐

หมายเหตุ โครงการการผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาต่อซังข้าว งบประมาณจำนวน ๑๙,๔๘๕ บาท/ปี